

#eiku – itsekorjauksesta moniäänisyyteen

HELENA NURMIKARI

1 Johdanto

Puhutussa keskustelussa syntyy tuon tuosta pieniä ja lähes huomaamattomia erehdyksiä, joita paikkaamme omaan tai toisen keskustelijan puheeseen kohdistuvien korjausjaksojen avulla (Schegloff, Jefferson & Sacks 1977). Kirjoitettu keskustelu etenee puhuttua keskustelua hitaammin ja suunnitellummin, joten helposti voisi ajatella, ettei esimerkiksi *eiku*-partikkelin kaltaiselle korjausilmaukselle ole tarvetta (Viinikka & Voutilainen 2013: 3). Kirjoitetussa Twitter-keskustelussa *eiku*-partikkeli on kuitenkin melko yleinen, ja sitä käytetään jopa hashtagina (*#eiku*). Selvitän tässä artikkelissa *eiku*-partikkelin ja erityisesti *#eiku*-hashtagin käyttötapoja Twitterissä.¹ Pohjaan keskusteluanalyttis-vuorovaikutuslingvistisen tutkimukseni (Couper-Kuhlen & Selting 2001) aiempaan, puhutusta keskustelusta tehtyyn tutkimukseen *eiku*-partikkelista (ks. esim. Haakana & Visapää 2014: 42), minkä lisäksi hyödynnän kaunokirjallisuuden kielestä ja sosiaalisen median vuorovaikutuksesta tehtyjä havaintoja. Keskusteluanalyttistä tutkimustapaa käytetään yhä enemmän digitaalisen vuorovaikutuksen ja sosiaalisen median tutkimukseen (Giles, Stommel, Paulus, Lester & Reed 2015; Ahti 2018).

Eiku-partikkeli on puhutussa keskustelussa tavanomainen omaan tai toisen puheeseen liittyvän korjauksen aloituskeino. Se koostuu kieltosanasta *ei* ja konjunktioista *ku(n)* mutta lausutaan yhtenä prosodisena kokonaisuutena ja kirjoitetaan usein yhdeksi lekseemiksi. *Eiku*-partikkelille on ominaista, että sillä hylätään jokin edellä sanottu ja että sen jälkeen tuotetaan korjaus. (Sorjonen 1997: 114–116; Sorjonen & Laakso 2005; Laakso & Sorjonen 2010; Haakana & Kurhila 2009; Haakana & Visapää 2014; VISK § 140, 1075.) Kirjoitetussa keskustelussa *eiku*-partikkelin tehtäviä ei ole vielä varsinaisesti kartoitettu (ks. kuitenkin Harle 2011; Leiding 2012). Twitterissä käytettävä *eiku*-partikkeli herättääkin monia kysymyksiä: Mitä itsekorjauksen partikkelilla oikein tehdään kirjoitetussa keskustelussa, jossa mahdolliset omaan vuoroon kohdistuvat virheet voidaan korjata ennen viestin lähettämistä? Käytetäänkö *eiku*-partikkelia Twitterissä samoihin tehtäviin kuin puhutussa keskustelussa? Entä miksi partikkelista on tehty hashtag?

1. Kiitos kahdelle nimettömälle arvioitsijalle erinomaisista huomioista artikkelin käsikirjoitukseen! Lämmin kiitos myös Marja-Leena Sorjoselle, Liisa Raevaaralle ja Lari Kotilaiselle monista kommentaista ja keskusteluista sekä jaetusta inspiraatiosta.

Nykypäivän kielentutkimuksessa ollaan yhä kauempana vanhasta vastakkainasettelusta, jossa puhuttu ja kirjoitettu kieli on nähty toisistaan erillisinä (ks. Helasvuo 1988). Kuten Luukka (1992) on todennut, kieltä voidaan käsitellä jatkumona, johon sekä puhuttu että kirjoitettu kieli kuuluvat. Twitter-keskustelu on spontaania arkikeskustelua, jota käydään kirjoittamalla ja jossa yhdistyy piirteitä sekä puhutusta keskustelusta että kirjakielestä. Se on sekoitelma erilaisia kielen ja keskustelun lajeja samaan tapaan kuin kirjallisuudentutkimuksessa tarkasteltavat genret sekoittuvat kirjallisuuden kentällä (Tiittula & Nuolijärvi 2013: 25; Lyytikäinen 2005: 11). Samoin kuin kaunokirjallisissa dialogeissa (esim. Haakana 2013), myös Twitterin kirjoitetussa vuorovaikutuksessa esiintyy puhutun vuorovaikutuksen piirteitä, kuten puhekielisiä verbinmuotoja ja pronomineja sekä vuorottelua ja korjausjaksoja. Twitter-keskustelu on kuitenkin lähtökohtaisesti tekstimuotoista, eikä sillä tavoitella puheen jäljitteilyä samaan tapaan kuin kaunokirjallisissa dialogeissa. Twitter-keskusteluja ja kaunokirjallisuutta yhdistää se, että erilaiset puheenomaisuudet näyttävät kirjoitettuna kohteisilta ja niitä voidaan käyttää uusissa merkityksissä (ks. Kalliokoski 1998; Tiittula & Nuolijärvi 2013: 33–76). Twitterin *eiku*-partikkeli on tästä yksi esimerkki.

2 Aineistona Twitter

Twitter on merkittävä kansainvälinen yhteiskunnalliseen tiedottamiseen ja uutisointiin mutta myös arkiseen keskusteluun vakiintunut sosiaalinen media. Se on julkinen viestintäväline, jonka käyttäjät voivat raportoida uutisarvoisista tapahtumista jopa tiedotusvälineitä nopeammin. (Isotalus, Jussila & Matikainen 2018.) Twitterin käyttäjät muodostavat keskinäisiä verkostoja seuraamalla toisiaan, ja toisten kirjoittamien twiittien jakaminen on yleistä. Näin uutiset ja polttavat keskustelunaiheet saavuttavat suuria yleisöjä. Koska keskusteluväylä on kaikille avoin, julkisuuden henkilöt ja tavalliset ihmiset voivat keskustella ja luoda yhteisöjä keskenään. Tiedon nopea leviäminen, julkisuus ja matala kynnyksen yhteydenpitoon ovat Twitterin erityisominaisuuksia, jotka ovat tehneet siitä suosittua verkostoitumis- ja keskustelualustan sekä kiinnostavan tutkimuskohteen monella alalla, kuten viestinnän ja markkinoinnin tutkimuksessa (Jansen, Zhang, Sobel & Chowdury 2009; Papacharissi 2012; Aho & Isotalus 2015; Virolainen 2016), kielitieteessä (Honeycutt & Herring 2009; Zappavigna 2011, 2015; Wikström 2014, 2019; Dayter 2014; Draucker 2015) sekä esimerkiksi maantieteessä (Crooks, Croitoru, Stefanidis & Radzikowski 2013; Hiippala, Väisänen, Toivonen & Järvi 2020).

Suomenkielistä kirjoitettua verkkokeskustelua on tarkasteltu aiemmin monista näkökulmista. Kotilainen (2008) on tutkinut englannin kielen käyttöä suomenkielisessä chat-keskustelussa, Tanskanen (2014) keskustelupalstojen metapragmaattisia ilmauksia ja Kääntä (2016) opiskelijoiden institutionaalista verkkovuorovaikutusta. Monet uudet verkkokeskusteluihin liittyvät tekniset ominaisuudet ja ilmiöt ovat niin ikään motivoineet uutta suomalaista tutkimusta, kuten Vitikan (2018) tutkimuksen blogikirjoitusten hyperlinkeistä, Rosenbergin (2019) artikkelin suomenkielisten hashtagien käytöstä Instagramissa ja Hämäläisen väitöskirjan (2019) verkkokeskusteluiden nimistä. Twitter-keskusteluiden syvälinen kielitieteellinen tutkimus on Suomessa vielä alkutaipaleellaan.

Aiemmasta verkkokeskusteluiden tutkimuksesta lähimmäs omaa tutkimustani tulevat Salomaan keskusteluanalyttinen väitöskirja (2019) jalkapalloaiheisista livetwiiteistä ja Harlen pro gradu -työ (2011) Messenger-keskustelun itsekorjauksista.

2.1 Keskustelu Twitterissä

Twitteriä käytetään verkkoselaimella tai älylaitteeseen ladattavalla sovelluksella. Jokaisella keskustelijalla on oma profiilisivu, josta tavallisesti käy ilmi käyttäjän oikea etu- ja sukunimi. Jokaisella on myös itse valittu, @-merkillä alkava käyttäjänimi, johon viittaamalla toisen keskustelijan voi merkitä osaksi keskustelua (ks. Honeycutt & Herring 2009; Zappavigna 2011: 790–791). Keskustelua käydään kirjoittamalla korkeintaan 280 merkin mittaisia viestejä eli twiittejä joko suoraan omaan profiiliin tai kommentiksi toisen keskustelijan aloittamaan keskusteluun. Tekstin ohien voidaan lisätä kuvia, kopioida toisten keskustelijoiden viestejä ja linkittää esimerkiksi uutisartikkeleita. Toisten keskustelijoiden twiittien jakaminen tai lainaaminen on tavallista (Scott 2021), ja twiitteihin kohdistetuilla tykkäyksillä osoitetaan muun muassa osallisuutta ja tukea (ks. Salomaa 2019: 61). Viestit voivat jäädä kokonaan ilman näkyvää huomiota tai aloittaa pitkiäkin keskusteluketjuja.

Vaikka Twitter on sosiaalisesti mediaksi nopea, Twitter-keskustelu on vuorovaikutuksen etenemisen kannalta hidasta, asynkronista tai kvasisynkronista (ks. Garcia & Jacobs 1999). Samaan viestiketjuun kuuluvien viestien välit voivat olla sekuntien, minuuttien tai useiden tuntien mittaisia. Tällaisessa keskusteluympäristössä oman puheenvuoron prosessointiin on enemmän aikaa kuin puhutussa keskustelussa ja tarvittavia korjauksia omaan viestiin voi tehdä kirjoitusvaiheessa ennen sen lähettämistä.² Twiitin sisältöä ei voi muokata lähettämisen jälkeen. Lisäksi puheenvuorojen kontekstualisoiminen on erilaista kuin kasvokkaisessa keskustelussa, sillä tavallisia multimodaalisia ilmaisukeinoja, kuten ilmeitä ja äänenpainoja, ei voi käyttää (vrt. Gumperz 1982). Vuorovaikutuksen tueksi on sen sijaan käytössä valikoima digitaaliseen keskusteluun soveltuvia multimodaalisia keinoja (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2014: 12), kuten emojiä ja animoituja GIF-kuvia (Dresner & Herring 2010; Wikström 2019), joilla voi välittää merkityksiä tekstimuotoisen viestin tueksi tai sen sijaan.

Twitterin tunnusmerkkinen ilmaisukeino on #-merkin avulla muodostettu *hashtag* eli *aihetunniste*. Hashtagin käyttö on alkujaan peräisin Internet Relay Chatista eli IRC:stä (Zappavigna 2011: 791; Koskela & Sihvonen 2018: 35), jossa sillä jaotellaan puheenaiteita ja muodostetaan keskusteluryhmiä.³ Twitterissä hashtag erottuu ympäröivästä tekstistä väriltään ja toimii avainsanana ja hyperlinkkinä muihin twiitteihin, joissa on sama hashtag. Puheenaiteita kuvastavat, topikalisoivat ja kategorisoivat hashtagit (esim. *#linnanjuhlat* tai *#metoo*) auttavat löytämään twiittejä Twitterin hakutoiminnolla (Wikström 2014: 132–134) ja kytkevät niitä yhteisölliseen, julkiseen

2. Kirjoitetussa keskustelussa ei esiinny kuulemisongelmia, mikä muuttaa tarvetta toisen puheeseen kohdistuviin korjausaloitteisiin (NurmiKari 2013; Koshik 2014).

3. Twitterin myötä hashtagien käyttö on levinnyt internetin ulkopuolelle, esimerkiksi mainoksiin (Heyd & Puschmann 2017).

keskusteluun (esim. Salomaa 2019; Kekkonen 2018). Hashtageja käytetään myös ohjaimaan yksittäisten viestien tulkintaa, jolloin ne toimivat metakommentteina, parenteettisina lisäyksinä tai affektin tai huumorin ilmaisimina. Hashtag voi olla niin viestin lopussa, keskellä kuin alussakin. (Wikström 2014; Zappavigna 2015; Koskela & Sihvonen 2018.) Muita kuin varsinaisiin puheenaiheisiin linkittäviä hashtageja voivat suomenkielisessä Twitter-keskustelussa olla esimerkiksi adjektiivit (ks. esim. 7), aiheenvaihdokseen liittyvä *#muuten* ja *eiku*-partikkelista muodostettu *#eiku*, jonka tehtäviä selvitan tässä tutkimuksessa tarkemmin.

Twitter poikkeaa monella tapaa arkisesta kasvokkaisuoroaikutuksesta. Kirjoitetusta keskustelusta puuttuu monia sellaisia ilmaisukeinoja, joilla suullisessa vuorovaikutuksessa välitetään sävyjä ja ohjataan tulkintoja. Viestit ovat myös rajatun mittaisia, joten ilmaisutapoja täytyy miettiä tavallista tarkemmin. Keskustelijan kirjoittamat viestit kerääntyvät luettavaksi tämän omalle profiilisivulle, josta kuka vain voi selata niitä kootusti milloin vain. Keskustelu on julkista, ja läsnä on implisiittisiä yleisöjä, joista twiitin kirjoittajalla ei ole tarkkaa käsitystä; Marwickin ja Boydin (2010) mukaan keskustelijat voivat esiintyä Twitterissä laskelmoidusti erilaisille yleisöille ja tasa-painotella aitouden ja tavoitteellisemmän viestinnän välillä (ks. myös Scott 2021). Twitterin kieltä tutkivan onkin olennaista pohtia, millaisia kielellisiä resursseja keskustelijat käyttävät julkisen itsepresentaation ja autenttisen vaikutelman rakentamiseen.

2.2 Tutkimusaineisto

Sovellan Twitter-keskusteluiden tarkasteluun keskustelunanalyttistä tutkimustapaa, jolla on perinteisesti tutkittu kasvokkain tai puhelimesta käytyjä keskusteluita. Twitter-keskusteluiden analysoiminen keskustelunanalyttisesti tuo esiin konkreettista tietoa siitä, millä tavalla kasvokkainen ja kirjoitettu vuorovaikutus eroavat toisistaan. Tulkintoja tehtäessä on kuitenkin huomioitava, että sosiaalisen median aineisto on jatkuvassa muutoksessa (ks. Salomaa 2019: 28–34). Esimerkiksi yksittäisiä viestejä tai niihin kohdistettuja tykkäyksiä on voitu poistaa niin, että vuorottelu näyttää lukijalle toisenlaiselta kuin millainen se on vuorovaikutustilanteessa ollut.⁴ Toisaalta suuri osa aineistosta voi olla pitkäänkin saatavilla internetissä ja näin ollen luettavissa yhä uudelleen alkuperäisessä kontekstissaan.

Twitter (2020) pitää sisältöään avoimena tutkimuskäyttöön. Keskustelija voi halutessaan rajoittaa omien twiittiensä lukijakuntaa, mutta pääosin keskustelut ovat julkisia ja kaikkien luettavissa. Aineiston käytön etiikkaa on käsitelty kattavasti esimerkiksi Salomaa (2019: 31–34), jonka mukaan ei voida olettaa, että kaikki keskustelijat ovat tietoisia Twitteriin kirjoitettavien viestien näkyvyydestä (ks. myös Virolainen 2016: 39–40; Zimmer & Proferes 2014: 258). Olen ottanut tämän huomioon rajaamalla aineistosta pois joitain keskusteluita, joiden aiheet ovat henkilökohtaisia. Suojellakseni aineiston keskustelijoiden yksityisyyttä esitän henkilönnimet ja @-merkillä alkavat nimimerkit pseudonymisoituna (ks. Helasvuo ym. 2014: 21–23), sillä keskustelijoiden

4. Aineistoa kerätessä Twitterissä ei näkynyt merkintöjä poistetuista ja salatuista viesteistä toisin kuin nykyään.

henkilöllisyyksillä ei ole tutkimusaiheeni kannalta merkitystä. Aho ja Isotalus (2015: 114) huomauttavat, että julkisesti saatavilla olevassa aineistossa esiintyvät keskustelijat voivat kuitenkin tulla tunnistetuksi suoja-toimista huolimatta. Esittelen valitsemini aineistoesimerkkeihin kuuluvat valokuvat tekstimuotoisesti kuvaillen kuten Rosenberg (2019), ja twiittien kellonaikoja ja päivämääriä käsittelen vain tarvittaessa. Yksittäinen käsiteltävä twiitti voi näyttää esimerkiksi tältä:

- (1) **Kari** @kariholm
Aijajai Simpsonien Frasier-jakso tulee Subilta.
[5 tykkääjää, joista yksi on John]

Twiitteihin kohdistuneet tykkäykset näytän kunkin viestin alla hakasulkeissa. Mikäli viestin tykkääjissä on samoja keskustelijoita kuin keskustelukatkelmassa on osallisena, tieto on merkitty näkyviin. Viestien yhteyteen on lisätty kolmenlaisia merkintöjä: viestien alussa näkyvä numerointi, nuolia, jotka osoittavat *eiku*-partikkelin paikan katkelmassa, sekä partikkeliä korostava kursivointi.

Twitter-aineiston keräämiseen on kehitetty erilaisia välineitä, joiden avulla voidaan tallentaa melko vaivattomasti suuriakin korpuksia (esim. Zappavigna 2015). Manuaalisesti kerätyt aineistot ovat silti tavallisia (ks. Virolainen 2016: 41; Zimmer & Proferes 2014). Tämän tutkimuksen aineisto koostuu 760 twiitistä, joissa on käytetty *eiku*-partikkeliä. Aineisto on etsitty Twitteristä joulukuussa 2018 hakusanoilla *eiku* (370 twiittiä) ja *#eiku* (390 twiittiä)⁵ niin, että hakuasetuksena on ollut ”viimeisimmät”, ja kerätty manuaalisesti kronologisessa järjestyksessä. *Eiku*-partikkelin sisältävän twiitin lisäksi aineistoon on sisällytetty kohdetwiittiä mahdollisesti ympäröivä keskustelu. Aineisto on tallennettu kuva-kaappauksina ja kirjoitettu uudelleen Excel-tiedostoon analysointia varten.

Analyyssä kävi ilmi, että (*#*)*eiku* toimii vuorovaikutuksellisesti eri tavoin riippuen siitä, missä kohtaa twiittiä se sijaitsee. Sen vuoksi käsittelen *eiku*-partikkelin alku-, keski- ja loppuasemaista käyttöä erikseen. Taulukosta 1 käy ilmi tutkimusaineistoni (*#*)*eiku*-tapausten määrä.

Taulukko 1.
eiku ja *#eiku* Twitter-aineistossa.

	Alussa	Keskellä	Lopussa	Muu	Yhteensä
<i>eiku</i>	125	131	112	2	370
<i>#eiku</i>	5	51	330	4	390
Yhteensä	130	182	442	6	760

Eiku-partikkeliä käytetään Twitter-aineistossani lähes saman verran niin viestin alussa, keskellä kuin lopussakin. Sen sijaan *#eiku*-hashtagia käytetään selvästi eniten

5. Hakusanoilla *eikun* ja *#eikun* löytyy myös twiittejä. Olen rajannut aineiston ilman *n*-kirjainta kirjoitettuihin twiitteihin sillä perusteella, että *eiku* ja *#eiku* ovat selvästi yleisempiä. Aineiston ulkopuolelle jää täten myös korjauskäytänteistä poikkeava *eikun* -*mAA*n -konstruktio (VISK § 1730).

viestin lopussa.⁶ Loppuasemainen *#eiku*-hashtag kattaa 43,4 % (330/760) koko aineiston *eiku*- ja *#eiku*-tapauksista ja jopa 84,6 % (330/390) aineiston hashtag-muotoisista *#eiku*-tapauksista. Nostankin loppuasemaisen *eiku*-partikkelin ja erityisesti loppuasemaisen *#eiku*-hashtagin analyysin keskiöön (luku 5).⁷ Ensin kuitenkin esittelen *eiku*-partikkelin tehtäviä puhutussa keskustelussa aiemman tutkimuksen pohjalta (luku 3) sekä analysoin (*#*)*eiku*-ilmauksen käyttöä viestin alussa ja keskellä (luku 4).

3 *Eiku*-korjaukset puhutussa keskustelussa

Tässä luvussa esittelen puhutun keskustelun itsekorjauksista ja *eiku*-partikkelista tehtyä tutkimusta, sillä se tarjoaa tärkeän vertailukohdan kirjoitetusta Twitter-keskustelusta tekemilleni havainnoille. Puhutun keskustelun itsekorjaus on toiminto, jossa puhuja muokkaa edellä sanomaansa joko omasta aloitteestaan tai vastauksena toisen keskustelijan korjausaloitteeseen. Itsekorjauksella voidaan paikata esimerkiksi puheen lipsahduksia tai vääriä sanavalintoja. Tyypillinen itsekorjaus tapahtuu mahdollisimman pian ongelmakohdan jälkeen, ja usein sitä edeltää lyhyt katko puheessa. Puhutussa vuorovaikutuksessa itsekorjausta pidetään preferoituna korjaustyyppinä, jolla on korjausjäsenyyksessä paikka ennen toisen osallistujan korjausaloitteen mahdollista paikkaa. Itsekorjauksia tarkastelemalla saadaan esiin metapragmaattista tietoa siitä, miten osallistujat itse hahmottavat keskustelun. (Jefferson 1974; Schegloff ym. 1977; Drew, Walker & Ogden 2013; Schegloff 2013.)

Suomenkielisessä keskustelussa itsekorjauksen aloittamiseen voidaan käyttää eri partikkeleita, joiden tehtävät mukailevat niiden merkitystä. Kieltoisanan sisältävä *eiku* hylkää edellä sanotun ja johdattaa *ku(n)*-konjunktiolla kohti korvaavaa ainesta. Sen avulla voidaan korjata oman puheenvuoron sisällä virheellinen sana tai lausuma tai hylätä kieliopillinen konstruktio ja siihen liittyvä toiminta. (Sorjonen & Laakso 2005.) Ennen partikkelia on tällöin tyypillistä tuottaa katko ja partikkelin jälkeen korjaus, kuten esimerkissä 2 (r. 7–8). Katkelma on lääkärin vastaanotolta, jossa kuulovaikeuksista kärsivä potilas on kertonut, että terveydenhoitaja on kehottanut häntä hakeutumaan yksityislääkärin vastaanotolle.

(2) Lääkärin vastaanotto (Sorjonen & Laakso 2005: 252)

- 1 Lääkäri: .hhh J:oo. ky:::llä sinne pääseen ihan siis kuka [vain (että) [joo.]
2 Potilas: [Totta kai, [kyllähän mä]

6. Ilman ristikkomerkkiä kirjoitettua varianttia kutsutaan tässä artikkelissa *eiku*-partikkeliksi ja ristikkomerkillistä *#eiku*-hashtagiksi. Hashtag-sanalle on olemassa myös suomennos, aihetunniste, jonka käyttöä *Kielitoimiston sanakirja* kuvaa seuraavasti: "tunniste, joka mahdollistaa samaan aihepiiriin kuuluvien viestien yhdistämisen, avainsana, hashtag" (KS 2020). Hashtagilla on kuitenkin muitakin käyttäjiä kuin avainsana (esim. Wikström 2014), ja tässäkin tutkimuksessa käsitellään sellaista hashtagin käyttöä, joka ei ole hakutoiminto tai puheenaihetta topikalisoiva. Näin ollen *#eikua* kuvaavaksi termiksi on valittu hashtag, joka ei määritä sen käyttötarkoitusta ennakolta.

7. *Eiku*-partikkelia käytetään loppuasemaisesti jo vuonna 2006 keräämässäni IRC-keskusteluaineistossa sekä havaintojeni mukaan myös vuonna 2020 käydyssä IRC-keskustelussa.

- 3 sen
 4 Lääkäri Jo[o:. Juu:. \Joo:
 5 Potilas: [ti- tienny oon mutta (ku)/(j'ɫki)] .hhh
 6 Lääkäri: Joo:. [just.]
 7 Potilas: [>Mä etä aatteli vaa] että **kahreksankymmentä: (o.2)**
 8 **eiku seit(tek<) (.) yhreksävuotiaan** ihmisen ei tartte (o.4) s(h)a(h)ada
 9 en[nää ho(h)itoo]
 10 Lääkäri: [£Onkohan siinä tullu] joku väärinkä(h)sitys n(h)ii,

Potilas tekee itsekorjauksen, joka muodostuu 0,2 sekunnin katkosta, *eiku*-partikkelista ja korvaavasta ilmauksesta (r. 7–8). Itsekorjaus on keskeinen *eiku*-partikkelin käyttötapa, mutta myös toisen keskustelijan vuoroon liittyvä korjaus voidaan aloittaa *eiku*-partikkelilla (Haakana & Kurhila 2009; Laakso & Tykkyläinen 2009; Haakana & Visapää 2014). Arkikeskustelusta poimitussa esimerkissä 3 *eiku*-alkuinen korjausvuoro (r. 6) kohdistuu keskustelukumppanin vuoroon, jossa on mainittu väärä paikannimi.

(3) Arkikeskustelu (Haakana & Kurhila 2009: 157–158; Haakana & Visapää 2014: 49)

- 01 Tero: Kati halus et puol neljä maissa oltas siellä,
 02 Rea: .nss .n[ss
 03 Kati: [Joo:;
 04 Tero Hookkans[böölessä.
 05 Kati: [mut ei se nyt,
 06 Rea: **ei**[ku Hiekkiksessä.
 07 Kati: [ei,
 08 Tero: **eiku** Hiekkiksessä.
 09 Kati: Sand↑kulla↑
 10 Rea: Sandgullassa.

Rea tekee *eiku*-alkuisen suoran korjauksen Teron mainitsemaan paikannimeen (r. 6). Korjattava asia on tässä tapauksessa vähäinen ja vaatii vain lyhyen korjausjakson. Toisen osallistujan vuoroon kytkeytyvällä *eiku*-alkuisella vuorolla voidaan toisaalta kommentoida laajempiakin keskustelun linjoja, kuten siirtyä moodista toiseen tai käsitellä implisiittisiä käsityksiä keskustelun etenemisestä (Haakana & Visapää 2014). Seuraava esimerkki havainnollistaa *eiku*-partikkelin avulla tehtävää moodinvaihdosta.

(4) Arkikeskustelu (Haakana & Visapää 2014: 60–61)

- 01 Simo: jos Tuomas kato ottaa sen< (.) kakskyttuomasen
 02 itelleen käyttöön ni sit(hä)
 03 sill [ois (--)]
 04 Niko: [EI se ota sitä] ku (.) ne maksaa ne kaapelit
 05 siihe ja< (.) ja eihä ↑siinähä on sama maksimiresoluutio
 06 kun nykyaikases seittemäntoisttuomases mitä järkee

07 sit on ottaa. .hh pikselit vaa suurenee silmis
 08 onks se sit hia°↑noo°. .hh
 09 Simo: no se on muute h_ienoo kun on iso ja< (.) pa:inava
 10 p[utki pöy°däl°,]
 11 Niko: [n_ii justh] .hh **ei:ku** siin on aika kalliit tosiaan
 12 ne kaapelit must tuntuu et se ei ala huviksee sellast,

Nikon monitori on rikkoutunut, ja Simo vihjaa, että mikäli heidän yhteinen ystävänsä Tuomas ottaisi käyttöönsä uuden näytön, Niko voisi saada tämän vanhan näytön (r. 1–3). Niko muuttaa keskustelun moodia vakavasta sarkastiseen (r. 4–8) mutta palaa vakavaan moodiin *eiku*-partikkelilla alkavalla vuorolla (r. 11–12).

Aiemmassa tutkimuksessa *eiku*-partikkelia on siis osoitettu käytettävän sekä oman puheen korjaamiseen että toisen keskustelijan puheeseen kytkävissä vuoroissa. Erilaisille käyttötavoille on yhteistä se, että partikkelilla kumotaan jotakin edellä sanottua ja sen jälkeen tuotetaan korvaava ilmaus tai keskustelun suuntaa muuten ohjailleva puheenvuoro. Osa *eiku*-partikkelin käyttötavoista puhutussa keskustelussa näyttää toistuvan Twitterissä, vaikka keskustelun kanava onkin erilainen. Seuraavassa luvussa analysoin sellaisia Twitter-keskustelussa esiintyviä *eiku*-partikkelin käyttötapoja, jotka muistuttavat puhutun keskustelun käytänteitä.

4 (#)eiku viestin alussa tai keskellä

Tässä luvussa näytän, miten *eiku*-partikkelia ja #*eiku*-hashtagia käytetään Twitter-viestin alussa ja keskellä. Nämä käyttötavat muistuttavat eniten *eiku*-partikkelin käyttöä puhutussa keskustelussa, mutta vaikka partikkelin asema twiitissä näyttäisi ensisilmäyksellä samalta kuin puheessa, sillä voi olla kirjoitetussa muodossa puhutusta keskustelusta poikkeavia tehtäviä. Partikkelin käytössä on joitakin eroja myös riippuen siitä, onko siitä muodostettu hashtag vai ei. Tarkastelen seuraavaksi kolmea esimerkkiä, joissa on *eiku*-partikkeli, ja kahta esimerkkiä, joissa esiintyy #*eiku*-hashtag.

4.1 Viestin alussa

Twitter-viestin alussa (#)*eiku* saattaa aloittaa korjauksen tai muun vastauksen toisen keskustelijan edeltävään vuoroon samaan tapaan kuin puhutussa keskustelussa. Vuoronalkuisista tapauksista lähes kaikki ovat *eiku*-partikkeleita (125/130 tapauksesta, ks. taulukkoa 1 s. 351). Esimerkissä 5 *eiku*-alkuinen twiitti (3) on vastaus keskustelukumppanin esittämään kysymykseen.

- (5) 1 **Kari** @kariholm
 Aijajai Simpsonien Frasier-jakso tulee Subilta.
 [5 tykkääjää, joista yksi on John]
 2 **John** @johnharrison
 Muistanko oikein, oliko Nilesin näyttelijä sideshow-Bobin ääni?

- 3 **Kari** @kariholm
 → *Eiku* Frasierin.
 [1 tykkääjä, John]
- 4 **John** @johnharrison
 No tuli todistettua, että kaikki ”Muistanko oikein...”-twiitit ei ole pelkkää humble bragia.
 [2 tykkääjää, joista yksi on Kari]

Eiku-alkuisen korjausvuoron kirvoittaa väärän oletuksen sisältävä kysymys (viesti 2). Korjauksesta selviää, että Simpsonsissa esiintyvän Sideshow Bobin ääninäyttelijä on Johnin oletuksesta poiketen Frasierin näyttelijä (Kelsey Grammer). Tällainen vuoron-alkuisen *eiku*-partikkelin käyttö vastaa puhutun keskustelun konventiota (Haakana & Visapää 2014: 51–52). Puhutussa keskustelussa *eiku*-partikkelin avulla voidaan tehdä myös suora korjaus toisen keskustelijan edeltävään vuoroon. Tätä käytännettä hyödynnetään esimerkissä 6. Se on keskeltä pidempää keskustelua, jossa on ajaututtu kiusoittelemaan Henkkaa.

- (6) 1 **Antti** @anttirossi
 Henkka nyt on vain jotain, mitä sanotuksi ei saa...
 [2 tykkääjää: Henkka ja Janna]
- 2 **Janna** @jannamarkkanen
 No niinpä! Henkka pitää TUNTEA.
 [1 tykkääjä: Antti]
- 3 **Antti** @anttirossi
 → #*eiku* Henkka pitää tunteja
 [1 tykkääjä: Janna]
- 4 **Janna** @jannamarkkanen
 Mikäs bisnes nyt pyörii Hämäläisellä?
 [2 tykkääjää, joista yksi on Antti]
- 5 **Antti** @anttirossi
 Näitä perheonnen ja holistiikan kasvatustunteja Twitterissä...
 [2 tykkääjää: Janna ja Henkka]

Antti tekee #*eiku*-hashtagilla alkavan suoran korjauksen (3), joka kohdistuu Jannan edeltävän viestin viimeiseen sanaan (vrt. Haakana & Visapää 2014: 48–49). Janna vastaa korjaukseen kysymyksellä Henkka Hämäläisen työkuvioista (4), mikä antaa Antille mahdollisuuden jatkaa esiin nostamaansa aihetta. Antti vastaakin humoristisesti (5) määrittelemällä Henkan bisnekset Twitter-kansalle suunnatuiksi kasvatus-tunneiksi. Antin #*eiku*-alkuinen suora korjaus näyttää kirjoitusvirheen korjaamiselta mutta paljastuu sanaleikiksi ja kiusoittelevaksi jatkoksi (vrt. Haakana & Kurhila 2009: 174–176; Schegloff ym. 1977: 378). Hashtagiksi muotoilun voi ajatella kontekstualisoivan vitsikkyyttä (vrt. Haakana 1995) ja alleviivaavan puhutun keskustelun kontekstivihjeiden puuttuessa sitä, että suora toisen korjaaminen on keskustelussa mahdollisesti ongelmallinen toiminto. *Eiku*-partikkelin muotoilu hash-

tagiksi ei vaikuta sen sekventiaaliseen paikkaan vuoron alussa, mikä vastaa puhutun keskustelun konventiota.

Esimerkissä 7 *eiku*-aloitusta käytetään apuna humoristisessa jaksossa, jossa käsitellään yksittäistä sanaa laajempaa jaksoa. Onerva on jakanut Twitter-profiiliinsa kuvan työpaikan runsaasta joululahjapöydästä ja kuvailee twiitin tekstiosiossa malttamatonta olotilaansa.⁸

- (7) 1 **Onerva** @onervakallio
Uuh, meidän #secretsanta -pöytä alkaa täyttyä. Mulle on tuolla tommonen iso harmaa paketti!!!! 📦🎁. Kauan pitää vielä oottaa? #hmstaff #greatpeeps #myryork #lovemyjob
[Kuva työpaikan lahjapöydästä, jossa on joulupaketteja]
[7 tykkääjää]
- 2 **Marika** @marikavirta
#rauhallinen #kärsivällinen #tyyni
[1 tykkääjä: Onerva]
- 3 **Onerva** @onervakallio
Niin anteeksi ketä tuossa koitit kuvailla? 😏
[1 tykkääjä: Marika]
- 4 **Marika** @marikavirta
→ *Eiku* tuli vaan tuollaisia adjektiiveja mieleen 😞
[1 tykkääjä: Onerva]
- 5 **Onerva** @onervakallio
Jännä 😏😏😏
[1 tykkääjä: Marika]

Marika kiusoittelee Onervaa luettelemalla tämän tunnetilaa ironisesti kuvaavia hashtagia (2). Onerva on tykännyt Marikan viestistä ja vastaa ironisen anteeksipyyntöön (vrt. Carlson 2014: 31–36) sisältävällä kysymyksellä (3), joka on kehystetty huumoriksi nauravalla emojiilla. Marikan *eiku*-alkuinen vastausviesti (4) torjuu kysymyksen ja näyttää vaihtavan keskustelun suuntaa tai orientaatiota (vrt. Haakana & Visapää 2014: 56–59). Marika on tykännyt Onervan edeltävästä viestistä, mikä tukee tulkintaa siitä, että korjausjakso on toteutettu yhteisymmärryksessä huumorimoodissa. Viestiketju etenee verbaalisella tasolla kuten puhutun keskustelun korjausjakso, mutta keskustelijoiden yhteisenä päämääränä ei ole aidon vuorovaikutuksellisen ongelman ratkaiseminen tai keskustelun suunnasta neuvottelemisen vaan keskinäinen vitsailu.

Esimerkeissä 5–7 näkyy, että Twitter-keskustelussa (#)*eiku* voi esiintyä alkuaan aidon korjauksen aloituskeinona samaan tapaan kuin puhutussa keskustelussa. Lisäksi sen aloittamalla jaksolla voidaan ilmaista vilpittömän korjauksen

8. Onerva antaa lisätietoa hashtagilla. Niiden avulla hän kontekstualisoi työpaikakseen H&M:n (#hmstaff) ja lokalisoi sen Myyrmäkeen (#myryork, vrt. New York, leikkimielinen ja vakiintunut tapa kutsua Myyrmäkeä). #greatpeeps ja #lovemyjob kuvaavat Onervan suhdetta työyhteisöön. Ks. hashtagien moninaisista käyttötavoista Twitterissä erityisesti Wikström (2014) ja Zappavigna (2015).

sijaan huumoria. Seuraavaksi kohdistan huomion (#)eiku:n käyttötapoihin viestin keskellä.

4.2 Viestin keskellä

Puhutussa keskustelussa *eiku*-partikkeliä voidaan käyttää lausuman tai pidemmän keskusteluvuoron sisällä sen osoittamiseen, että jotain edellä itse esitettyä äännettä, sanaa tai kieliopillista rakennetta ollaan korvaamassa toisella (Sorjonen & Laakso 2005). Twitter-aineistossani on yhteensä 182 twiittiä⁹, joissa *eiku*-partikkeliä tai #*eiku*-hashtagia käytetään viestin sisällä tehtävän korjauksen keinona. Esimerkissä 8 on esillä tällainen itsekorjauksen näköinen jakso, jonka keskellä on *eiku*-partikkeli.

- (8) 1 **Petri** @petrilauri
 133 kuntosalikertaa tänä vuonna rehkitty 🙌🏻
 #kotikuntosali #kuntoilu #persereven.. *eiku* #perseverance
 [10 tykkääjää]

Petri kertoo kuntoilleensa vuoden aikana 133 kertaa. Hän elävöittää kerrontaa pullistunutta hauista ja voimamiestä esittäville emojelle. Viestiin on kirjattu hashtagia, joista kaksi ensimmäistä kehystävät puheenaihetta (#*kotikuntosali* ja #*kuntoilu*). Seuraavat hashtagit ja niiden väliin sijoittuva *eiku*-partikkeli muodostavat eräänlaisen itsekorjausjakson: #*persereven.. eiku* #*perseverance*. Puhutun keskustelun lipsahdusta jäljittelevä korjaus on tässä kontekstissa toiminnoltaan sanaleikki, joka perustuu ilmauksen *perse revennyt* ja englannin kielen sanan *perseverance* ('sinnikkyys' tai 'pitkäjänteisyys') samankaltaisuuteen. Korjausjakson ensimmäinen osa on jätetty keskeneräiseksi ja katkaistu kahdella pisteellä, mikä luo mielikuvan puhutun keskustelun katkosta (ks. Sorjonen & Laakso 2005). Toisaalta kyse on kirjoitetusta kielestä, joten viestiä voidaan verrata Koiviston (2013) havaintoihin pisteiden käytöstä puheenomaisuuden ja affektin ilmaisemisessa. Tässä yhteydessä affektisuus liittyy *perse revennyt* -ilmauksen käyttöön.

Kirjoitetun keskustelun itsekorjausjakso voi perustua aitoon sormien lipsahdukseen silloin, kun virheellinen viesti on jo ehditty lähettää keskusteluun (Harle 2011: 14–35). Petri on kuitenkin kirjoittanut koko korjausjakson yhteen viestiin. Vaikka kyse olisikin alun perin tahattomasta lipsahduksesta, kokonaisuus on jätetty näkyviin tahallisesti. Harle (2011: 40–46) on kuvannut samankaltaista *eiku*-partikkelin käyttöä humoristisessa itsekorjausjaksossa Messenger-keskustelussa.

Esimerkissä 8 *eiku*-partikkelilla oli korjaava tehtävä kahden hashtagin välissä. Seuraavassa esimerkissä #*eiku*-hashtag esiintyy kahden virkkeen välissä.

- (9) 1 **Juhani** @juhanikoskenmaa
 Vielä niitä honkia humisee... #*eiku*

9. Luokittelussa keskiasemaisten luokkaan on laskettu myös sellaiset (#)eiku-ilmauksen sisältävät viestit, joissa partikkeli on lainausmerkein tai repliikkiviivoin merkityssä kuvitteellisessa dialogissa joko jonkin keskusteluvuoron alussa tai keskellä (22/182 tapausta, 12 %).

Vielä niitä ulkomaisiakin elokuvia suomiteksteillä ilmiintyy, täällä Suomen sydänmailla... Halloween-videoita esmes:
<https://vlmediashop.fi/tuoteryhma/kauhu/578198>

Juhani viittaa twiitissä klassikkokappaleeseen. Hän on katkaissut lyriikan kolmella pisteellä, joita seuraa *#eiku*-hashtag ja korjausta vielä lisää korostava rivinvaihto. Uudelle riville Juhani on kirjoittanut korjauksen, joka toistaa lyriikan rakennetta ja tuo samalla tietoa tekstitetyistä elokuvista. Hän siis kertoo löytäneensä suomeksi tekstitettyjä ulkomaisia elokuvia. Vaikka *eiku*-partikkelista on tehty hashtag, sitä käytetään sekventiaalisesti samaan tapaan kuin *eiku*-partikkeliä edellisessä esimerkissä: sanaleikkina toimivan itsekorjausjakson keskellä. Viestin keskellä on kuitenkin yleisempää käyttää pelkkää *eiku*-partikkeliä (ks. taulukkoa 1 s. 351).

Tässä luvussa olen osoittanut, miten *eiku*-partikkeliä ja *#eiku*-hashtagia käytetään Twitter-keskustelussa viestin alussa tai keskellä. Viestinalkuisella *eiku*-partikkelilla voidaan aloittaa vilpityn tai humoristinen puheenvuoro, joka hyödyntää puhutun keskustelun korjaamisen tai keskustelun suunnan säätelemisen käytänteitä. Sen sijaan *eiku*-partikkelin sijoituessa twiitin keskelle korjausjaksoa käytetään vilpittömän korjaamisen sijaan vain huumorin keinona. Hashtagiksi muotoileminen korostaa korjauspartikkeliä ja osoittaa keskustelijoiden huomioivan sen erityisenä resurssina. Esittelemäni kaltaisissa yhteyksissä hashtagiksi muotoilun voi nähdä huumoria korostavana ja kontekstualisoivana keinona. Seuraavassa luvussa osoitan, että (*#eiku*) voidaan lisätä myös viestin viimeiseksi elementiksi. Vastaavaa käyttötappaa ei ole raportoitu aiemmassa tutkimuksessa.

5 Loppuasemainen (*#eiku*)

Tässä luvussa tarkastelen twiitin lopussa esiintyvää *eiku*-partikkeliä ja *#eiku*-hashtagia. Loppuasemainen (*#eiku*) viittaa kirjoittajan omaan edeltävään tekstiin, mutta sitä ei seuraa minkäänlainen korjaus. Viestin loppuun sijoittuva *#eiku*-hashtag on koko tutkimusaineiston yleisin *eiku*-ilmauksen käyttötapa. Se poikkeaa olennaisesti *eiku*-partikkelin käyttötavoista puhutussa keskustelussa, jossa partikkelin jälkeen tulee tyypillisesti korjaus tai keskustelua muulla tavoin eteenpäin vievä jakso (Sorjonen & Laakso 2005; Haakana & Kurhila 2009; Laakso & Tykkyläinen 2009; Haakana & Visapää 2014). Twitterissä loppuasemainen käyttötapa on konventionaalistunut ja yleinen. Käsittelen seuraavaksi *eiku*-partikkelin ja *#eiku*-hashtagin käyttöön liittyviä typografisia piirteitä, jotka nousevat aineistosta selkeästi esille (5.1). Sitten keskityn kahdesta loppuasemaisesta käyttötavasta yleisemmän, *#eiku*-hashtagin, tehtäviin keskustelun aloittavissa twiiteissä (5.2) ja kommentitwiiteissä (5.3).

5.1 (*#eiku*-ilmauksen typografiaa

Viestin lopussa voi esiintyä sekä *eiku*-partikkeli että *#eiku*-hashtag (ks. taulukkoa 1 s. 351). Eri kirjoitusasujen käyttötavoissa on jonkin verran eroja mutta myös paljon yh-

teistä. Esimerkeistä 10–11 käy ilmi, että sekä loppuasemaista *eiku*-partikkelia että #*eiku*-hashtagia voidaan käyttää typografisesti useilla tavoilla:

- (10) a. Ei ne sun kännykkäs halpene, vaikka niitä tekisi kiinalainen. *Eiku*...
 b. Synnytystalkoot 2019. *Eiku*.
 c. Hyvinhän taksiuudistuskin onnistui! *Eiku*...
 d. Veteraaneista tulee vegaaneja... *Eiku*...
 e. Joo, ei kirkolla ole enää oikeutta kerätä veroja eikä... *Eiku oho*...
 f. Meen pyjamas sinne *eiku*
 g. Taasko menit halpaan ja vastasit parodiatilin postaukseen?
Eiku ...
- (11) a. Joskus tykkäsin Enbusken tyylistä. Sitten kasvoin aikuiseksi. #*eiku*
 b. Onneks julkiset toimii niin hyvin... #*eiku*
 c. Se on just näin! #*eiku* 🤔
 d. Oi sitä ilon ja onnen päivää, kun valtio tarjoaa jouluboonuksen 😊 #*eiku*
 e. LOL...hyvät argumentit #*eiku*
 f. Ylipitkän ja yliaktiivisen päivän jälkeen käy ylikierroksilla. #ullatus #*eiku*
 g. Olen päivittänyt arvioitani ja uskon, että #KingsFI menee viitos-seedillä
 Lännen pudotuspeleihin. #*eiku* #NBafi
 h. Onneks 24h vanhat twiitit häviää itsestään...
#eiku

Yleisin käyttötapa on se, että ennen (#)*eiku*-ilmausta kirjoitetaan edeltävän virkkeen loppettava piste, kuten esimerkeissä 10a ja 11a (*eiku* 35 %, #*eiku* 32 %).¹⁰ Virkeraja voidaan merkitä myös muilla välimerkeillä (10c–e, 10g, 11b–c) ja #*eiku*-hashtagin tapauksessa hashtagia edeltävällä emojiilla (11d) tai toisella hashtagilla (11f). Pelkän *eiku*-partikkelin edellä ei käytetä lainkaan emojeita tai hashtageja. Kumpikin variantti voidaan kirjoittaa suoraan edeltävän tekstin jatkoksi, kuten *eiku*-partikkeli esimerkissä 10f (11 %) ja #*eiku*-hashtag esimerkissä 11e (16 %), tai erottaa muusta tekstistä rivinvaihdolla¹¹ (10g, 11h).

Hashtag-ominaisuuden lisäksi ilmaisutavat eroavat toisistaan merkittävästi sen suhteen, mitä niitä seuraa. *Eiku*-partikkelin jäljessä on tyypillisesti kolme pistettä, kuten esimerkeissä 10a, 10c–d ja 10g (39,3 %).¹² Sen sijaan #*eiku*-hashtagin jälkeen ei ole tavallista lisätä pisteitä, vaan #*eiku* on yleensä koko viestin viimeinen elementti (esim. 11a–b, 11d–f, 11h). Esimerkissä 11g nähdään, että #*eiku*-hashtagin jälkeen voidaan käyttää topikalisoivia hashtageja (ks. Wikström 2014: 132–134). Suomalaiseen koripalloiluun viittaava #NBafi-hashtag liittyy twiitin osaksi yhteisöllistä keskustelua, mutta sen funktio on irrallaan #*eiku*-hashtagista, jolla on edeltävään tekstiin viittaava metapragmaattinen

10. Kaikki tässä esittämäni prosenttiluvut pohjautuvat kulloisenkin variantin kokonaismäärään (ks. taulukkoa 1), tässä 39/112 tapauksesta ja 104/330 tapauksesta.

11. Alkuperäisessä aineistossa rivien väliin on jätetty kokonainen tyhjä rivi. Samoin on esimerkissä 11h ja esimerkin 13 viestissä 6.

12. Mukana ovat myös tapaukset, joissa *eiku*-partikkelin jälkeen on kaksi tai enemmän kuin kolme pistettä.

tehtävä. Olen laskenut tällaiset twiitit loppuasemaisten *#eiku*-hashtagien luokkaan. Variantit eroavat toisistaan myös siinä, että *eiku*-partikkeliä seuraa melko yleisesti jokin sanallinen lisäys, kuten esimerkissä 10e (21,4 %; esim. *eiku siis*, *eiku ei mitään*, *eiku vittu*, *eiku hetkinen* ja *eiku oho*).¹³

Edellä olen havainnollistanut sitä, että sekä loppuasemainen *eiku*-partikkeli että *#eiku*-hashtag erotetaan muusta tekstistä useimmiten typografisesti omaksi yksiköksen edeltävän virkkeen lopettavalla välimerkillä ja mahdollisesti rivinvaihdolla. Pysähtyneisyyttä viestittävä kirjoitustapa muistuttaa keskustelun itsekorjauksissa *eiku*-partikkeliä edeltävää katkoa (Sorjonen & Laakso 2005: 252). Toisaalta Androutso-poulos ja Busch (2021) osoittavat saksankielisten Whatsapp-keskusteluiden välimerkkejä koskevassa tutkimuksessaan, että viestin lopussa esiintyvä piste voi saada affektisen, lopullisuutta tai päättäväisyyttä kuvastavan tulkinnan. Viestinloppuinen piste on heidän aineistossaan kuitenkin ylipäänsä harvinainen, kun taas Twitterissä pistettä käytetään usein virkkeiden ja viestien viimeisenä merkinä ilman erityistä merkitystä, kuten tämänkin artikkelin esimerkit osoittavat. Huomionarvoista on se, että (*#*)*eiku*-ilmaus lisätään erilliseksi elementiksi virkkeen jälkeen.

Silloin, kun *eiku*-partikkeli on twiitin lopussa, sen jälkeen on tavallista merkitä kolme pistettä tai jokin muu välimerkki. Tällöin partikkeli on useimmiten kirjoitettu omaksi virkkeekseen ja aloitettu isolla alkukirjaimella (60,7 %). Koiviston (2013) mukaan kaunokirjallisuuden dialogeissa kolmella pisteellä voidaan ilmaista keskeneräisyyttä ja tavoitella vaikutelmaa puheelle tyypillisestä tausta, mutta lisäksi sillä voidaan ilmaista ”päättävissä olevan jatkon sanomatta jättämistä” (mas. 159). Tästä näkökulmasta *eiku*-partikkeliä seuraavat kolme pistettä korostavat sitä, että sen jälkeen tavallisesti tuleva korjaus jää pois ja että implisiittisen korjauksen (vrt. Jefferson 1974) päättelemine jää lukijan tehtäväksi. Sen sijaan *#eiku*-hashtagiin yhdistetään sosiaaliselle medialle tyypillisiä emojetteja ja hashtagteja. *#eiku*-hashtag kirjoitetaan lähes poikkeuksetta pienellä alkukirjaimella (98,5 %), eikä sen jälkeen yleensä ole välimerkkejä tai mitään muutakaan (78 %). Nämä kaksi erilaista kirjoitustapaa edustavat kahta eri tyylimaailmaa, perinteikkään kirjakielistä ja sosiaaliselle medialle tyypillistä. Huolimatta siitä, että variantit poikkeavat typografisesti selvästi toisistaan, analyysini perusteella niiden käytössä on vuoro-vaikutuksellisesti vain vähän eroa. *Eiku*-partikkeliin kiteytynyt hylkäävä ja korjausta ennakoiva merkitys on kirjoitustavasta riippumatta keskeinen.

5.2 *#eiku* keskustelun aloittavassa twiitissä

Analysoin seuraavaksi *#eiku*-hashtagiin päättyviä viestejä, jotka Twitter-keskustelija on kirjoittanut omaan profiiliinsa ja jotka ovat potentiaalisia keskusteluketjun aloittavia viestejä. Tällaisia twiittejä on loppuasemaisen *#eiku*-hashtagin sisältämistä twiiteistä noin neljäsosa (26 %, 85/330). Twiitin lopussa esiintyvä *#eiku*-hashtag kohdistuu kir-

13. Aineistossani on kaksi yhdistelmätapausta, joissa vain *eiku*-partikkeli on hashtagina (*#eiku siis*). Twitterissä esiintyy myös sellaisia hashtagteja kuin *#eikuoho*, *#eikusiiis* ja *#eikueimitään*, mutta ne eivät löydy *#eiku*-hakutermillä, enkä näin ollen ole sisällyttänyt niitä aineistoon. (Ks. Sorjonen & Laakso 2005: 257–259.)

joittajan omaan edeltävään tekstiin samassa twiitissä. Esimerkissä 12 Jenni aloittaa keskustelun banaanikärpästen hävittämisestä:

- (12) 1 **Jenni @jenniraitanen**
Halavatun banaanikärpäset! Pakko lähtee ostaan viiniä että saa nuo
→ hukutettua. #eiku
[13 tykkäystä, ei Tomia]
- 2 **Tom @tomsmith**
Kun riittävästi otat sitä viiniä niin sitten ne ei enää häiritse 😊
- 3 **Jenni @jenniraitanen**
Luit ajatukseni. Mutta sit saatan juoda niitä sen viinin seassa 🍷
[1 tykkäys, ei Tomia]
- 4 **Tom @tomsmith**
Tämä on tietenkin riski. He ovat persoja punaviinille.
[1 tykkäys, Jenni]

Tom käsittelee Jennin aloitusta siitä näkökulmasta, että Jenni joisi kärpänsaan tarvittavan viinin itse (2). Jenni kommentoi Tomin lukeneen hänen ajatuksensa (3) ja mainitsee riskin päätyä juomaan banaanikärpäsiä viinin mukana. Viesti päättyy häpeää ilmaisevaan, kasvonsa käsillä peittäneeseen apinaemojiin. Keskustelussa leikitellään moraalisisilla rajoilla: onko viinin juominen tai toisaalta hyönteisten hukuttaminen hyväksyttävää? Viesteistä 2–4 näkyy, että keskustelijat käsittelevät Jennin aloitusviestiä yhdessä humoristisena.¹⁴ #eiku-hashtag asettuu huumorina käsiteltävän puheenvuoron loppuun, jossa puhutussa keskustelussa olisi periaatteessa vuoronvaihdon mahdollistava kohta ja mahdollisuus moodin vaihtamiseen huumorista vakavaan (Schegloff ym. 1977; Haakana & Visapää 2014: 54–62). Hashtag on kuitenkin kirjoitettu samaan viestiin, joten vuoron vaihtuminen ei ole ollut Twitter-keskustelussa vielä käytännössä mahdollista. Hashtagin ei myöskään voi nähdä vaihtavan keskustelun moodia, sillä Jenni itse ei tuota sen jälkeen korvaavaa ilmausta ja Tom käsittelee vuoroa huumorimoodin säilyttäen. Sen sijaan #eiku-hashtag hyödyntää moodinvaihdolle ominaista sijaintia ironisesti, huumorin kontekstualisoinnin keinona (vrt. Leiding 2012: 50–56). Kun #eiku-hashtagin sijaintia tarkastellaan korjausjäsenyyksen kannalta, se on kohdassa, jossa puhutussa keskustelussa olisi virheen sattuessa preferoitu itsekorjauksen paikka (Haakana & Visapää 2014: 45–46; Schegloff ym. 1977).

Yksi Twitter-viesti voi johtaa useampiin keskusteluketjuihin. Esimerkki 13 alkaa samaisesta Jennin viestistä kuin esimerkki 12, mutta keskustelukumppanina on tällä kertaa Touko.

- (13) 1 **Jenni @jenniraitanen**
Halavatun banaanikärpäset! Pakko lähtee ostaan viiniä että saa nuo
→ hukutettua. #eiku

14. Julkisilla Twitter-keskusteluilla voi olla useita sivustaseuraajia (vrt. *bystanders*, Goffman 1981): twiitteihin 1 ja 3 kertyneet tykkäykset tulevat muilta kuin Jenniltä ja Tomilta.

- [13 tykkäystä, joista yksi Aleks, ei Toukoa]
- 2 **Touko** @toukokivi
Omenaviinietikkaa vettä ja fairyä itse käytin viimeks
 - 3 **Jenni** @jenniraitanen
No menikö ne siihen? Meillä on järjestäytynyt ryhmä täällä ja epäilen, että niitä on koulutettu myös.
 - 4 **Touko** @toukokivi
Kyl ne lopulta oli mustanaan niitä. Mut ei ne päivässä hävinneet.
[1 tykkäys, Jenni]
 - 5 **Jenni** @jenniraitanen
Joo. No onneks meillä ei oo montaa
 - 6 **Aleks** @aleksimakinen
Balsamico, jotain makeaa ja fairy toimii myös.
Mutta viini kuulostaa suunnitelmalta! 🍷
 - 7 **Jenni** @jenniraitanen
Alko taitaa mennä jo kiinni. Mulla ois balsamicoa kyllä.
 - 8 **Aleks** @aleksimakinen
Kohtalon ivaa. Ei haittais yhtään niin paljon havahtua balsamico-kaupan menevän kiinni.
Viinin kanssa sietäis karpäsiäkin paremmin.
[1 tykkäys: Jenni]

Touko vastaa Jennille antamalla käytännön vinkin banaanikarpästen hävittämiseen (2). Hänen voi nähdä väistävän Jennin twiitistä nousevan humoristisen tulkinnan tai jopa käsittelevän #eiku-hashtagia moodinvaihoksen merkkinä. Jenni jatkaa Toukon tarjoamaa vakavaa moodia tiedustelemalla viestin 3 alussa, onko Toukon kuvailema metodi toiminut, ja jatkaa samaa viestiä yliampuvalla kuvauksella banaanikarpästen järjestäytymisestä. Huumoria syntyy liioittelun lisäksi tavasta, jolla Jenni paikallistaa karpästen toiminnan kotiinsa. Touko sivuuttaa humoristisen moodin jo toistamiseen (4) vastamalla vain karpästen hävittämiseen liittyvään aiheeseen (vrt. Haakana & Visapää 2005: 464). Keskustelijat neuvottelevat moodista monikerroksisessa keskustelussa. Lopulta Jenni luopuu huumorista (5) ja vahvistaa vakavan keskustelunaiheen tykkäämällä Toukon jälkimmäisestä vakavaa moodia jatkavasta viestistä. Eri keskustelulinjat vaikuttavat olevan selviä Aleksille, joka osallistuu keskusteluun Jennin ja Toukon keskustelun jälkeen. Hän jatkaa molempia topiikkejä samanaikaisesti kahdessa eri twiitissä niin, että aiheet on eroteltu toisistaan tyhjällä rivillä (6) tai rivinvaihdoilla (8).

Twiitin lopussa esiintyvää eiku-hashtagia voidaan siis käyttää huumorin kontekstualisoinnin keinona. Seuraavassa katkelmassa (esim. 14) käyttötarkoitus on toisenlainen. Ville on lainannut Twitter-profiiliinsa Ilta-Sanomien twiittiä, jossa uutisotsikkoon on jäänyt ylimääräinen sana. Hän kommentoi Ilta-Sanomien otsikkoa lyhyellä, predikaattomalla virkkeellä, jota seuraa #eiku-hashtag.

- (14) 1 **Ville** @villekorhonen
→ Hyvin selkeä otsikko. #eiku

[*Ilta-Sanomien* @iltasanomat

Joulu tuo iskeä pahan loven suomalaisten saldoon – huonoimmat ratkaisut saatetaan tehdä vasta pyhien jälkeen is.fi/taloussanommat/...]

[2 tykkäystä]

(#)eiku-hashtagin jälkeen ei tule korjausta, toisin kuin olisi tyypillistä eiku-partikkelin jälkeen puhutussa keskustelussa. Viestin loppuun sijoittuva #eiku-hashtag kumoaa selkeyden kuvauksen ja avaa lukijalle edeltävään väittämään nähden päinvastaisen tulkinnan: otsikko on epäselvä. Väittäjä ja korjausta implikoiva #eiku synnyttävät kokonaisuutena kaksi samanaikaista tulkintaa, inkongruenssia ja ironiaa (Mulkay 1988: 22–38; Sperber & Wilson 1986: 237–243; Bahtin 1991 [1963]; Haakana & Visapää 2005; Rahtu 2006). Vaikutelmaa käytetään kritiikin välineenä Ilta-Sanomien kirjoitusvirheen esiin nostamiseksi. Kritiikki olisi luettavissa Villen ytimekkäästä puheenvuorosta myös ilman #eiku-hashtagia, joka tässä yhteydessä näyttäytyy lähinnä ironista tulkintaa vahvistavana kontekstivihjeenä.

Esimerkissä 15 Tuire käyttää loppuasemaista #eiku-hashtagia samaan tapaan kriittisen mielipiteen tukena.

- (15) 1 **Tuire** @tuiremannila
 .@teliafinland ihan oikeasti, mieltikää näitä mainoksia....
 → #tytöteivätpelaa #eiku
 [Kuva mainoksen tekstistä: POJALLE PELIKONSOLI]
 [7 tykkääjää]
- 2 **Iiris** @iirishannula
 Olenko minä poika?
 [1 tykkääjä, Tuire]
- 3 **Tuire** @tuiremannila
 Tottakai! Onhan sulla munat (sarjassa).
 [1 tykkääjä, Iiris]
- 4 **Iiris** @iirishannula
 Ja pelikonsoleita!
 [1 tykkääjä, Tuire]

Tuire on jakanut Twitter-profiiliinsa kuvan Telia Finland -teleoperaattorin joulumainoksen otsikosta. Hän kohdentaa twiitin operaattorille merkitsemällä sen Twitter-tilin osaksi viestiä (ks. Salomaa 2019: 54; Honeycutt & Herring 2009). Viesti päättyy affektia ilmaiseviin pisteisiin (Koivisto 2013: luku 4.2) ja kahteen hashtagiin. Kokonaisen virkkeen yhteen kirjoitettuna sisältävä hashtag #tytöteivätpelaa (ks. Koskela & Sihvonen 2018: 42–46; Wikström 2014) nostaa esiin mainoksen implisiittisesti välittämän viestin. Sen jälkeen tuleva #eiku-hashtag hylkää väittämän, jonka mukaan tytöt eivät pelaisi konsolipelejä. Hashtagia ei kuitenkaan seuraa korjaus, eksplisiittinen korvaava tulkinta. Pohdittavaksi jää näin kaksi keskenään päinvastaista tulkintaa: 'tytöt eivät pelaa' ja 'tytöt pelaavat'. Moniäänisyyteen perustuva ironia toimii kritiikkinä mainosta kohtaan ja tarjoaa Tuirelle ja Iirikselle yhteisen keskustelunaiheen.

Esittelen vielä yhden tapauksen, jossa *#eiku*-hashtagin moniäänisyyttä kontekstualisoiva tehtävä on koko twiitin tulkinnan kannalta erityisen keskeinen. Olli on lainannut omalla Twitter-sivullaan Markun twiittiä ja liittänyt julkaisuun mukaan *#eiku*-loppuisen viestin. Alkuperäisessä twiitissä Markku kertoo joutuneensa sanaharkkaan autoilijan kanssa. Autoilija on tullut kolmion takaa suojatielelle pyöräilijän eteen ja haisatellut tälle. Markku on liittänyt alkuperäiseen twiittiinsä tapahtumapaikan kuvan, josta näkyy, että hänellä olisi pyöräilijänä ollut etuajo-oikeus.

- (16) 1 Olli @ollivuorinen
Opetelkaa liikennesäännöt pyöräilijät! *#eiku*
[*Markku Lahti* @markkulahti
Meinasin ajaa Hondan kylkeen koulun vieressä. Poljin auton kiinni ilmaistakseni itseäni.
Keskustelu lyhentämättömänä...]

Pelkästään Ollin twiitin lukeva ei voi tietää, mitä Markulle on tarkalleen ottaen tapahtunut, sillä kertomus näkyy uudelleentwiittauksessa vain osittain (kuten tässäkin). Olli on kirjoittanut omaan twiittiinsä stereotyyppistä autoilijan asennetta kaiuttavan kannanoton, jonka mukaan pyöräilijät eivät noudata liikennesääntöjä. Sitä seuraa *#eiku*-hashtag, joka paljastaa viestin moniäänisyyden. Hashtagin avulla viestistä voidaankin lukea, että Olli on pyöräilijän puolella. Ilman *#eiku*-hashtagia twiitin tulkinta voisi avautua eri suuntaan ja siitä voisi päätellä, että Olli kritisoi Markkua ja muita pyöräilijöitä. Erityisesti tässä katkelmassa voidaan nähdä yhtymäkohta Haakanan ja Visapään (2014) kuvaukseen *eiku*-artikkelista välineenä säädellä keskustelun oletettua etenemissuuntaa ja tulkintaa.

Olen käsitellyt tässä alaluvussa loppuasemaisen *#eiku*-hashtagin käyttöä twiiteissä, jotka Twitter-keskustelija on kirjoittanut omaan profiliinsa. Analyysini osoittaa, että viestin lopussa *#eiku* toimii moniäänisyyden ja ironian kontekstualisoinnin keinona ja että *#eiku*-hashtagiin päättyvillä viesteillä voidaan ilmaista huumoria tai kritiikkiä. Loppuasemainen *#eiku* on tulkittava osaksi viestin kokonaisuutta, yhdeksi kontekstualisoinnin keinoksi muiden vihjeiden lisäksi. Joskus loppuasemaisella *#eiku*-hashtagilla on tulkinnan kannalta ratkaiseva merkitys. Viestien kontekstualisointi affektisilla välimerkeillä, emojeilla ja hashtagilla on olennaista erityisesti sellaisissa keskustelun aloittavissa twiiteissä, jotka jäävät potentiaalisesti monologeiksi (ks. Salomaa 2019: 64–65).

5.3 *#eiku* kommentoivassa twiitissä

Käsittelen seuraavaksi Twitter-keskusteluita, joissa *#eiku*-hashtagiin päättyvä viesti on kommentti toisen keskustelijan aloittamaan keskusteluun. Loppuasemaisen *#eiku*-hashtagin sisältävistä twiiteistä enin osa on tällaisia (74 %, 245/330). Kommenttitwiitit kytkeytyvät suoraan johonkin aiempaan topiikkiin ja näkyvät toisen keskustelijan twiitin alla. Esimerkissä 17 on kyse kahdenkeskisestä keskustelusta Miinan ja Lassen välillä.

- (17) 1 **Miina** @miinavirtanen
 Aaaa bussiin astui juuri mies joka tuoksui piparkakkujen, kahvin ja jonkun jumalaisen partaveden yhdistelmältä 😊
 [2 tykkäystä, ei Lassea]
- 2 **Lasse** @lasselehtola
 No niin. Aika vähän räpsytellä silmiä, hymyillä ja korjata hiuksia.
- 3 **Miina** @miinavirtanen
 Kaksi meluavaa lasta, polviin asti ulottuvat silmäpussit ja vihkisormus sormessa on kyllä semmonen lirkuttelukombo että kuka vaan
 → pysähtyy 😊 #eiku
 [1 tykkäys, Lasse]

Miina rakentaa keskustelun aloittavaan twiittiin (1) kertomuksenomaisuutta ja affektisuutta interjektioilla *aaaa* (VISK § 1709), kuvauksella bussiin astuneen miehen tuoksuista ja emojiilla, jolla on silmien paikalla sydämet. Lassen vastaus (2) alkaa partikkeliketjulla *no niin* (VISK § 859), joka aloittaa kuvitteellisen tilanteen, jonka puitteissa Lasse kehottaa Miinaa flirttailemaan. Miina vastaa Lasselle (3) liioittelevalla kuvauksella ulkoisesta olemuksestaan (vrt. Pomerantz 1986) ja kehystää viestin huumoriksi naurunkyyneleitä kuvastavalla emojiilla ja loppuasemaisella #eiku-hashtagilla. Se osoittaa, ettei edellä esitetty arvio omasta viehätysvoimasta ole vakavasti otettava. Samalla Miina torjuu Lassen kiusoittelejaksossa mainitseman ehdotuksen miehen lähestymisestä (ks. Drew 1987), mikä toimii keskustelun päätepiteenä. Lasse hyväksyy Miinan vuoron tykkäyksellä muttei jatka keskustelua pidemmälle.¹⁵

Loppuasemainen #eiku-hashtag voidaan lisätä jollakin tapaa sopimattoman kommentin jälkeen, kuten esimerkissä 18, jossa Linda kertoo kiusallisesta sosiaalisesta tilanteesta.

- (18) 1 **Linda** @lindasuomalainen
 Linja-autossa pitäisi olla hajurako matkustajien välillä.
 Kauhea tilanne kun nuori mies vieressäni nukahti ja alkoi hiljalleen hivuttautua unen tuoksinassa lähemmäs.
 Täysin epäsuomalainen ihokontakti.
 #trilleri #reissulive
 [24 tykkääjää]
- 2 **Kalle** @kallemetsala
 Kolautat sitä napakasti kyynärpäällä kylkeen. #väkivaltaonratkaisu
 [1 tykkääjä: Linda]
- 3 **Eero** @eerojarvi
 ”Kolautat sitä napakasti kyynärpäällä vasempaan silmään.
 #väkivaltaratkaisekaiken”

15. Tulkintaa voi syventää tarkastelemalla viestien lähetyaikoja. Lassen viesti (2) on lähetetty keskusteluun vain minuutti Miinan aloituksen jälkeen mutta Miinan vastaus (3) yli kaksi tuntia Lassen viestin jälkeen, vaikka sisällöstä voisi helposti luulla, että Miina on edelleen samassa tilanteessa. Keskustelun asynkronisuus ei tässä yhteydessä rajoita huumorijakson etenemistä.

- [3 tykkääjää, joista yksi on Linda ja yksi Kalle]
- 4 **Linda** @lindasuomalainen
Liian söpö poika. En pysty väkivaltaan.
[1 tykkääjä: Kalle]
- 5 **Kalle** @kallemetsala
→ Annat lujaa lempeä sitten muistutukseksi..! #eiku
[1 tykkääjä: Linda]
- 6 **Linda** @lindasuomalainen
No en määäää...
[GIF-kuva, jossa on Bambi-elokuvan ujosteleva haisunäätä]
[1 tykkääjä: Kalle]

Linda kehystää kertomuksensa humoristiseksi liioittelevalla kerronnalla (*täysin epä-suomalainen ihokontakti*) ja kahdella hashtagilla (#trilleri ja #reissulive), jotka hyödyntävät hashtagien topikalisoivaa käyttöä (ks. Wikström 2014: 132–134) huumorin keinona. Kalle ja Eero jatkavat huumorimoodia ehdottamalla väkivaltaista ratkaisua nukahtaneen miehen herättämiseksi (2–3). Linda tyrmää ehdotukset (4), mihin Kalle vastaa ehdotuksella *lujasta lemmestä* (5). Viestin voi nähdä odotuksenmukaisenakin vastauksena Lindalle, joka on edellä kehunut pojan ulkonäköä ja kieltäytynyt väkivallan käyttämisestä. Kallen viesti päättyy affektisesti kahteen pisteeseen ja huutomerkkiin sekä kontekstualisoivaan #eiku-hashtagiin. Nämä ilmaisukeinot poikkeavat keskustelun aiemmasta, maltillisemmasta tyylistä. Kallen viesti näyttää asettuvan jonkinlaiseen huippukohtaan, jonka affektisuus ja #eiku-hashtagilla rakentuva moniäänisyys nostavat pohdittavaksi moraalisia rajoja. Keskustelu päättyy Lindan vuoroon, joka näennäisesti torjuu ehdotuksen mutta implikoi kuitenkin epävarmuutta ja huumoria kolmella pisteellä sekä ujostelevaa haisunäätä kuvaavalla GIF-kuvalla. #eiku-loppuinen viesti ikään kuin purkaa keskusteluun viesti viestiltä latautuneen jännitteen.

Moraalisia rajoja voidaan käsitellä myös poliittisten aiheiden yhteydessä. Seuraavassa esimerkissä Rami kommentoi Tildan jakamaa Suomen Kuvalehden uutista, joka käsittelee Evitskogin vastaanottokeskukseen liittyvää kohua.

- (19) 1 **Tilda** @tildajokela
Evitskogin vastaanottokeskuksen sotku: Lähes miljoona euroa katosi liikemiehen taskuihin, oikeus määräsi palauttamaan
[Evitskogin vastaanottokeskuksen sotku: lähes miljoona euroa kato...
Rahojen siirtäminen oli mahdollista, sillä kiinteistöyhtiön toimitusjohtaja toimi hankintojen tilaajana, ostolaskujen hyväksyjänä ja maksajana.
suomenkuvalehti.fi]
[39 tykkääjää, 9 uudelleentwiittausta]
- 2 **Rami** @rami
→ Saakutin mamut! #eiku
[1 tykkääjä]

Rami kommentoi uutista maahanmuuttajia halventaen mutta lisää viestin loppuun #eiku-hashtagin. Se ohjaa lukijaa tulkitsemaan Ramin viestin uudelleen, ja Tildan linkittämästä uutisesta käykin ilmi, että rahoja eivät suinkaan ole vieneet maahanmuuttajat vaan suomalaiset liikemiehet. Rami leikittelee stereotyyppisellä maahanmuuttajien aiheuttamista ongelmista. Moniäänisyyttä kontekstualisoiva #eiku nostaa näin lukijan huomioitavaksi ironisen kommentin yhteiskunnallisesta aiheesta.

Myös esimerkissä 20 #eiku-hashtagiin päättyvällä viestillä kommentoidaan uutisaihetta koskevaa keskustelua.

(20) 1 **Riku** @rikunurmi

THL kertoo Aamu-tv:ssä, että lisääntyneen nuuskankäytön vähentäminen onnistuisi rajoittamalla saatavuutta. Hetkinen, eikös me olla rajoitettu saatavuus nollaan? Eli voisi vetää johtopäätöksen, ettei rajoittaminen toimikaan ihan noin. #holhous #vastuujavapaus
[257 tykkääjää, 40 uudelleentwiittausta, 17 kommenttia]

2 **Tapani** @tapanikoskela

Onhan tuossa vissi logiikka. Jos tuotetta ei ole saatavilla, sitä ei käytetä.

→ Sen vuoksi huumeongelmakin on poistunut jo aikaa sitten #eiku
[7 tykkääjää, joista yksi on Harri]

3 **Harri** @harritoivonen

Näin poistunee myös tupakointi. Toivottavasti saadaan polttelu laittomaksi niin voidaan alkaa puuhata kaupunkeihin turvallisia ylläpidettyjä polttelutiloja :)

Rikun Aamu-tv:ssä esitettyyn mielipiteeseen liittyvä kriittinen puheenvuoro on kerännyt paljon huomiota tykkäyksillä, uudelleentwiittauksilla ja kommenteilla. Yksi kommentoijista on Tapani, joka elaboroi edellä esitettyä näkökulmaa päinvastaisuuteen perustuvalla ironialla (2). Twiitissä ei ole hyödynnetty affektisia kontekstivihjeitä, kuten emojeita tai erityisiä välimerkkejä, mutta tulkintavihjeenä on #eiku-hashtag. Harri jatkaa keskustelua samassa hengessä, vaikkakin kontekstualisoi ei-vakavuuden #eikun asemesta viestin loppuun kirjoitetulla hymiöllä (Dresner & Herring 2010).

Edellisissä esimerkeissä #eiku-hashtagin avulla muodostetulla moniäänisyydellä on rakennettu huumoria sekä käsitelty moraalisia rajoja ja yhteiskunnallisia aiheita. Näytän vielä yhden esimerkin, jossa loppuasemaisen #eiku-hashtagin sisältävällä kommentilla osoitetaan samanmielisyyttä. Janni kertoo keskustelun aloittavassa twiitissä sallivasta suhtautumisestaan lastensa aamiaisen syöntiin, ja Mika ja Otso jatkavat keskustelua kommentein.

(21) 1 **Janni** @jannisuomi

Oon sallinut omalle lapselleni asioita, jotka musta olis ollut ”siistejä” kakruna, mutta jotka ei ollut sallittuja syystä x. Esim murojen sekoittaminen ja aamupalan syönti olkkarissa.

[40 tykkääjää, joista yksi Mika]

2 **Mika** @mikamantyla

- Just sekoitin pojalle kahta eri murotyyppiä... 😊
 [4 tykkääjää, joista yksi Janni ja yksi Otso]
- 3 **Otso** @otsolehtonen
 → Kyllä nyt on mennyt kasvatus täysin pieleen teillä... #eiku 😊
 [3 tykkääjää, joista yksi Mika]
- 4 **Mika** @mikamantyla
 Ja toisaalta se on varmaan jo täysin lasu-ilmoitustason asia, että mun lapset saa usein aamupalaksi muroja (olkoonkin jotain täysjyvää). #vuodenisi Sokerimurot pitäisi rinnastaa pahoinpitelyyn (kuulemma häirikön ”jäähylle” laitto esim. johonkin huoneeseen sitä jo on...)
 [3 tykkääjää, joista yksi Otso]

Mika on toiminut Jannin kuvaamien rajoitusten vastaisesti (2). Asian kertominen osoittaa samanmielisyyttä Jannin kanssa, ja Janni onkin tykännyt Mikan viestistä. Viesti päättyy affektisesti kolmeen pisteeseen ja emojiin, joiden implikoima itseironia korostaa kuitenkin samalla sitä näkökulmaa, ettei aamupalamurojen sekoittaminen joidenkin toisten mielestä ole sallittua. Seuraava, Otson twiitti (3) on pisteiden ja hymiön osalta samanmielinen Mikan kommentin kanssa. Tekstisisällöltään viesti näyttää kritiikiltä Jannin ja Mikan kasvatustapoja kohtaan, mutta #eiku kontekstualisoi kommentin moniääniseksi kiusoitteluksi. Viestillä on kaksi funktiota: se viestittää samanmielisyyttä muiden keskustelijoiden mielipidettä kohtaan ja samalla kaiuttaa oikeaoppisen kasvatuksen ääntä, jota vastaan toiset ovat keskustelussa kapinoineet. Mika ei huomioi keskustelua jatkavassa vuorossaan (4) Otson kiusoittelua suoraan (vrt. Drew 1987), mutta on tykännyt Otson viestistä (3) ja jatkaa keskustelua lastenkasvatuksen periaatteista ironisessa moodissa.

Tässä luvussa esittelemäni analyysi on paljastanut *eiku*-partikkelille sellaisen konventionaalistuneen käyttötavan, jota aiemmassa puhutun tai kirjoitetun keskustelun tutkimuksessa keskustelun tutkimuksessa ei ainakaan toistaiseksi ole nostettu esiin. Loppuasemainen #eiku-hashtag hyödyntää *eiku*-partikkelin kumoavaa merkitystä muttei johda korjaukseen. Edeltävää sisältöä kumoava #eiku esiintyy usein sellaisen viestin lopussa, jossa on sanottu jotakin humoristista tai moraalisesti tai vuorovaikutuksellisesti sopimatonta. Harle (2011) ei mainitse loppuasemaista *eiku*-partikkelin käyttöä, mutta hänen tutkimuksessaan kuvattu Messenger-keskustelun *noei* sijoittuu heti humoristisen vuoron jälkeen ja muistuttaa siinä merkittävästi Twitterin loppuasemaista (#)eiku-ilmausta. Harlen (mts. 53–68) mukaan *noei* voidaan tosin kirjoittaa myös myöhempään kohtaan sekvenssiä, toisen keskustelijan vastauksen jälkeen (vrt. Haakana & Visapää 2014: 46). Twitter-keskustelussa viestin loppuun lisätty #eiku-hashtag on keino kontekstualisoida moniäänisyyttä. Keskustelija voi kirjoittaa moniäänisen #eiku-viestin joko omaan profiliinsa tai kommentoida sellaisella jo käynnissä olevaa keskustelua. Loppuasemaisen #eiku-hashtagin avulla tuotettavaa moniäänisyyttä ja ironiaa voidaan käyttää hyväksi huumorin kontekstualisoimiseen, yhteisöllisyyden ja osallistumisen välineenä sekä julkisesti esitettävän kritiikin tukena.

6 Pohdintaa

Kirjoitettu keskustelu on puhutusta keskustelusta poikkeava vuorovaikutustilanne, johon voi olettaa syntyvän uudenlaisia konventioita. Twitterissä käydään paljon arkista yksityishenkilöiden välistä keskustelua kirjoittamalla, mikä on vuorovaikutuksen tutkimuksen kannalta hedelmällistä. Tässä tutkimuksessa olen käsitellyt *eiku*-partikkelin käyttötapoja Twitterissä ja verrannut niitä aiempiin, pääosin puhutusta keskustelusta tehtyjen tutkimusten tuloksiin.

Tutkimuksessani on käynyt ilmi, että puhutulle keskustelulle ominaisia *eiku*-partikkelin käyttötapoja sovelletaan kirjoitetussa Twitter-keskustelussa monipuolisesti. Osa partikkelin tehtävistä on samoja kuin puhutussa keskustelussa, mistä selvin esimerkki on twiitin alkuun sijoittuva *eiku*, jota käytetään aloittamaan edeltävään vuoroon liittyvä korjaus tai keskustelun suuntaa käsittelevä vuoro. Tällaista viestiä voidaan käyttää Twitterissä sekä vilpittömiin korjauksiin että huumorin keinona. Twitterissä esiintyy lisäksi viestin tai lausuman sisäisiä itsekorjausjaksoja, joissa käytetään *eiku*-partikkelia. Silloin on tavanomaista jäljitellä puhutun keskustelun lipsahdusta ja itsekorjausta niin, että *eiku*-partikkelia edeltää välimerkeillä toteutettu, pysähtymistä kuvastava katko. Tällöin näkyviin kirjoitettu itsekorjausjakso ei kuitenkaan ole vilpittön vaan keino rakentaa huumoria ja alleviivata sitä, että vaikka keskustelua käydään kirjoittamalla eikä kasvoitusten, keskustelijat ovat läsnä spontaanilta tuntuvassa vuorovaikutuksessa.

Olen lisäksi nostanut esiin *eiku*-partikkelin loppuasemaisen käytön, joka ei ole tullut ilmi aiemmassa tutkimuksessa mutta joka on Twitterissä konventionaalistunut: *eiku*-partikkeli ja erityisesti #*eiku*-hashtag voivat esiintyä twiitin lopussa niin, että partikkelin implikoima korjaus jää lukijan pääteltäväksi. Käyttötapo poikkeaa merkittävästi *eiku*-partikkelin käytöstä puhutussa keskustelussa, jossa sitä seuraa tyypillisesti korjaus tai keskustelua muuten eteenpäin vievä jakso. Viestin lopussa esiintyvät (#)*eiku*-tapaukset voidaan jakaa kahteen typografiseen tyyliin, *eiku*-partikkeliin, joka kirjoitetaan isolla alkukirjaimella ja jonka yhteydessä ei käytetä hashtagia tai emojia, ja pienellä kirjoitettavaan #*eiku*-hashtagiin, jonka ympärillä voidaan käyttää sosiaalisen median kielelle tyypillisesti emojia ja muita hashtagia.

Kirjoitusasua tärkeämpi on *eiku*-partikkelin pragmaattinen tehtävä. Loppuasemainen *eiku* asetellaan itsekorjausta mukaillen kohtiin, joissa on edellä sanottu jotakin liioiteltua, mahdollisesti sopimatonta ja toisia loukkaavaa. Viestinloppuinen *eiku* ikään kuin pysäyttää viestistä ensiksi tehtävän tulkinnan (vrt. Laakso & Tykkyläinen 2009: 287–288) ja hyödyntää puhutun keskustelun odotusta korjauksesta. Loppuasemaisessa käytössä jatko jää kuitenkin lukijan pääteltäväksi. Käsiteltäväksi tulee näin kaksi vastakkaista tai muuten keskenään erilaista tulkintaa, mistä syntyy inkongruenssia, moniäänisyyttä ja ironiaa.

Olen näyttänyt tapauksia, joissa loppuasemainen (#)*eiku* toimii moniäänisyyden ja ironian kontekstualisointikeinona kritiikkiä ilmaisevissa twiiteissä. Lisäksi loppuasemaiseen (#)*eiku*-ilmaukseen konventionaalistuneella moniäänisyydellä voidaan käsitellä moraalisia ja vuorovaikutuksellisia rajoja huumoriksi tarkoitetuissa twiiteissä, joissa mainitaan esimerkiksi seksuaalisia aiheita tai kiusoitellaan toista keskustelijaa. Koskelan ja Sihvosen (2018: 42–43) mukaan ironisuus liittyykin oleellisesti hashtagien käyttöön ja sosiaalisen median kieleen. Keskustelualustalla, jossa on läsnä monenlaisia

implisiittisiä yleisöjä ja jossa voidaan muodostaa yhä uusia verkostoja (Zappavigna 2011), ymmärretyksi tuleminen ja väärin mielikuvien välttäminen on julkisen minäkuvan kannalta tärkeää (Marwick & Boyd 2010). Loppuasemaisen (#*eiku*-ilmauksen kanssa jokseenkin samantyyppisiltä vaikuttavat Harlen (2011) kuvaama *noei*, Balteiron (2018) käsittelemä *oh wait* -ilmaus, jota käytetään chat-keskustelussa ei-vakavuuden kontekstualisoinnissa ja yhteisöllisyyden merkitsijänä, sekä Instagramin kuva-postauksissa esiintyvä #*sorrynotsorry*-hashtag (Matley 2018).

Tunteen ja asenteen ilmauksia, kuten hellittelyjä ja naurua sekä ei-kielellisiä keinoja, voidaan käyttää puhutussa keskustelussa vuoron lopussa asian sävyä pehmentävänä lisäyksenä (VISK § 1039). Kuvaus sopii myös Twitterin loppuasemaiseen *eiku*-partikkeliin, jonka voi tästä näkökulmasta ajatella jossain määrin korvaavan kirjoitustusta keskustelusta puuttuvia multimodaalisia vuorovaikutuskeinoja. Joitain suomen kielen konjunktiotakin voidaan käyttää ensisijaisista tehtävistään poiketen loppupartikkeleina puhutussa keskustelussa (Koivisto 2011). Toisaalta #*eiku*-hashtagin voi nähdä ennakoivan sitä, että keskustelukumppani torjuisi vitsin, ja kaipuuna jonkinlaiseen vastaukseen keskusteluympäristössä, jossa yleisö ei ole välittömästi näkyvillä (vrt. Sacks 1974: 352; Mulkay 1988: 37; Haakana 1999: 23). Loppuasemaisen #*eiku*-hashtagin merkitys näyttää kaiken kaikkiaan liukuneen melko kauaksi korjaamisesta.

Eiku-partikkeliin on kiteytynyt hylkäämisen implikaatio, ja näin ollen se on loppuasemaisena varsin käyttökelpoinen väline rakentaa klassista päinvastaisuuteen perustuvaa ironiaa (Sperber & Wilson 1986: 239–240). Haakanan ja Visapään (2014: 54) mukaan metapragmaattinen *eiku*-partikkeli on ”puhetta puheesta”, ja Zappavigna (2011: 792) on todennut hashtagien olevan ”language about language” eli kieltä kielestä. Se, että *eiku*-partikkelista on tullut Twitterissä metapragmaattinen hashtag, onkin suorastaan luontevaa. Yllättävää on silti se, että *eiku*-partikkelin edeltävään puheeseen tai toimintaan kohdistuvan korjaamisen ja hylkäämisen implikaatio on vahvistunut niin, että partikkelia voidaan käyttää myös loppuasemaisesti.

Vaikka *eiku*-partikkelin loppuasemainen käyttö nouseekin erityisellä tavalla esiin Twitterissä, se on kehittynyt suomen kieleen todennäköisesti jo aiemmin jossakin muualla (ks. alaviite 7). Selvitettäväksi jääkin, löytyisikö vastaavaa *eiku*-partikkelin käyttöä myös puhutusta keskustelusta. Sorjosen ja Laakson (2005: 247) mukaan *eiku*-partikkelin itsekorjauskäyttö nuorten puheessa on tuolloin käytetyissä aineistoissa jonkin verran korostunut. Lisäksi loppuasemaista *eiku*-partikkelia on voinut kuulla puhuttuna esimerkiksi television tosi-tv-ohjelmien keskusteluissa 2020-luvulla. Sosiaalisen median aineistoista nousee nyt esiin kiinnostavia tutkimusaiheita niin partikkeleihin kuin muihinkin kielen ja vuorovaikutuksen ilmiöihin liittyen, ja tutkimusta voidaan tehdä eri aineistoista vaikka rinnakkain.

Lähteet

AHO, TOMMI – ISOTALUS, PEKKA 2015: Symbolisen konvergenssin teoria Twitter-tutkimuksen välineenä. Tapaus #nokia. – *Media & viestintä* 38 (3) s. 112–127. <https://doi.org/10.23983/mv.62080>.

- AHTI, JONNA 2018: *Konventioner, kommunikation och konflikter i ett finlandssvenskt chattrum*. Helsingfors: Finsk-ugriska och nordiska avdelningen vid Helsingfors universitet. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-4079-1>.
- ANDROUTSOPOULOUS, JANNIS – BUSCH, FLORIAN 2021: Digital punctuation as an interactional resource. The message-final period among German adolescents. – *Linguistics and Education* 62 s. 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2020.100871>.
- BAHTIN [BAKHTIN], MIHAIL 1991 [1963]: *Dostojevskin poetiikan ongelmia*. Suom. Paula Nieminen & Tapani Laine. Helsinki: Orient Express.
- BALTEIRO, ISABEL 2018: *Oh wait*. English pragmatic markers in Spanish football chatspeak. – *Journal of Pragmatics* 133 s. 123–133. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2018.03.011>.
- CARLSON, LAURA 2014: *Anteeksipynnön kontekstit keskustelussa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- COUPER-KUHLEN, ELIZABETH – SELTING, MARGRET 2001: Introducing interactional linguistics. – Elizabeth Couper-Kuhlen & Margret Selting (toim.), *Interactional linguistics* s. 1–22. Amsterdam: Benjamins.
- CROOKS, ANDREW – CROITORU, ARIE – STEFANIDIS, ANTHONY – RADZIKOWSKI, JACEK 2013: #Earthquake. Twitter as a distributed sensor system. – *Transactions in GIS* 17 (1) s. 124–147.
- DAYTER, DARIA 2014: Self-praise in microblogging. – *Journal of Pragmatics* 61 s. 91–102. <http://dx.doi.org/10.1016/j.pragma.2013.11.021>.
- DRAUCKER, FAWN 2015: Participation structures in Twitter interaction. Arguing for the broadcaster role. – Marta Dynel & Jan Chovanec (toim.), *Participation in public and social media interactions* s. 49–66. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- DRESNER, ELI – HERRING, SUSAN C. 2010: Functions of the nonverbal in CMC. Emoticons and illocutionary force. – *Communication Theory* 20 (3) s. 249–268. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2010.01362.x>.
- DREW, PAUL 1987: Po-faced receipts of teases. – *Linguistics* 25 (1) s. 219–253.
- DREW, PAUL – WALKER, TRACI – OGDEN, RICHARD 2013: Self-repair and action construction. – Paul Drew, Traci Walker & Richard Ogden (toim.), *Conversational repair and human understanding* s. 71–94. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511757464.003>.
- GARCIA, ANCELA CORA – JACOBS, JENNIFER BAKER 1999: The eyes of the beholder. Understanding the turn-taking system in quasi-synchronous computer-mediated communication. – *Research on Language and Social Interaction* 32 (4) s. 337–367. https://doi.org/10.1207/S15327973rls3204_2.
- GILES, DAVID – STOMMEL, WYKE – PAULUS, TRENA – LESTER, JESSICA – REED, DARREN 2015: Microanalysis of online data. The methodological development of “digital CA”. – *Discourse, Context and Media* 7 s. 45–51. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2014.12.002>.
- GOFFMAN, ERVING 1981: *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- GUMPERZ, JOHN 1982: *Discourse strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- HAAKANA, MARKKU 1995: Vitsi keskustelussa. Kontekstualisointi, tunnistaminen ja sekventiaalisuus. – *Virittäjä* 99 (3) s. 359–379.
- 1999: *Laughing matters. A conversation analytical study of laughter in doctor-patient interaction*. Helsinki: University of Helsinki.
- 2013: Dialogin yksityiskohdista kokonaisuuteen. Erään novellin analyysi. – Aino Koivisto & Elise Nykänen (toim.), *Dialogi kaunokirjallisuudessa* s. 125–152. Tietolipas 242. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- HAAKANA, MARKKU – KURHILA, SALLA 2009: Other-correction in everyday interaction. Some comparative aspects. – Markku Haakana, Minna Laakso & Jan Lindström (toim.), *Talk in interaction. Comparative dimensions* s. 152–179. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HAAKANA, MARKKU – VISAPÄÄ, LAURA 2005: Tuttu tv:stä. Fakta homman äänet keskustelun keinona. – Markku Haakana & Jyrki Kalliokoski (toim.), *Referointi ja moniäänisyys* s. 429–469. Tietolipas 206. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 2014: *Eiku* – korjauksen partikkeli? – *Virittäjä* 118 (1) s. 41–71.
- HARLE, JENNI 2011: *Itsekorjaus huumorin keinona verkkokeskustelussa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- HELASVUO, MARJA-LIISA 1988: Mitä puhutusta ja kirjoitetusta kielestä ja niiden eroista on sanottu fennistiikassa? – *Virittäjä* 92 (3) s. 392–401.
- HELASVUO, MARJA-LIISA – JOHANSSON, MARJUT – TANSKANEN, SANNA-KAISA 2014: Johdatus digitaaliseen vuorovaikutukseen. – Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson & Sanna-Kaisa Tanskanen (toim.), *Kieli verkossa. Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen* s. 9–28. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HEYD, THERESA – PUSCHMANN, CORNELIUS 2017: Hashtagging and functional shift. Adaptation and appropriation of the #. – *Journal of Pragmatics* 116 s. 51–63. <http://dx.doi.org/10.1016/j.pragma.2016.12.004>.
- HIIPPALA, TUOMO – VÄISÄNEN, TUOMAS – TOIVONEN, TUULI – JÄRV, OLLE 2020: Mapping the languages of Twitter in Finland. Richness and diversity in space and times. – *Neurophilologische Mitteilungen* 121 (1) s. 12–44.
- HONEYCUTT, COURTENAY – HERRING, SUSAN C. 2009: Beyond microblogging. Conversation and collaboration via Twitter. – *Proceedings of the Forty-Second Hawai'i International Conference on System Sciences (HICSS-42)*. Los Alamitos, CA: IEEE Press.
- HÄMÄLÄINEN, LASSE 2019: *Nimet verkossa. Tutkimus verkkoyhteisöjen käyttäjänimistä ja virtuaalisen minigolfpelin radannimistä*. Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5259-6>.
- ISOTALUS, PEKKA – JUSSILA, JARI – MATIKAINEN, JANNE 2018: Twitter viestintänä ja sosiaalisen median ilmiönä. – Pekka Isotalus, Jari Jussila & Janne Matikainen (toim.), *Twitter viestintänä. Ilmiöt ja verkostot* s. 9–30. Tampere: Vastapaino.
- JANSEN, BERNARD J. – ZHANG, MIMI – SOBEL, KATE – CHOWDURY, ABDUR 2009: Twitter power. Tweets as electronic word of mouth. – *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 60 (11) s. 2169 – 2188. <https://doi.org/10.1002/asi.21149>.
- JEFFERSON, GAIL 1974: Error correction as an interactional resource. – *Language in Society* 3 (2) s. 181–199.
- KALLIOKOSKI, JYRKI 1998: Hj. Nortamon murrekertomukset ja puhutun illuusio. – Lea Laitinen & Lea Rojola (toim.), *Sanan voima. Keskusteluja performatiivisuudesta* s. 184–215. Tietolipas 160. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KEKKONEN, ARTO 2018: #Koulutuslupaus. Koulutuspoliittinen kampanjointi ja keskustelu aiheutunnisteella. – Pekka Isotalus, Jari Jussila & Janne Matikainen (toim.), *Twitter viestintänä. Ilmiöt ja verkostot* s. 111–133. Tampere: Vastapaino.
- KOIVISTO, AINO 2011: *Sanomattakin selvää? Ja, mutta ja että puheenvuoron lopussa*. Helsinki: Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7323-6>.
- 2013: Katkelmallisuus ja affekti. Kolme pistettä dialogissa. – Aino Koivisto & Elise Nykänen (toim.), *Dialogi kaunokirjallisuudessa* s. 153–182. Tietolipas 242. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KOSHIK, IRENE 2014: Apologies and repair in library chat reference interactions. – Christine

- M. Jacknick, Catherine Box & Hansun Zhang Waring (toim.), *In talk in institutions. A LANSI volume* s. 149–168. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.
- KOSKELA, MERJA – SIHVONEN, TANJA 2018: #Hashtagin funktiot Twitterissä. Aihetunniste metadatanä, erikoiskielenä ja luovuuden välineenä. – Pekka Isotalus, Jari Jussila & Janne Matikainen (toim.), *Twitter viestintänä. Ilmiöt ja verkostot* s. 31–50. Tampere: Vastapaino.
- KOTILAINEN, LARI 2008: Englanti suomenkielisissä chat-keskusteluissa. – Tiina Onikki-Ranta-Jääskö & Mari Siironen (toim.), *Kieltä kohti* s. 128–144. Helsinki: Otava.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus 2020. URN:NBN:fi:kotus-201434. Verkkojulkaisu HTML. Päivitetty 11.11.2020. <http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> (6.10.2021).
- KÄÄNTÄ, LIISA 2016: *Hyviä pointteja. Vuorovaikutus vertaisten kesken institutionaalisessa verkkokeskustelussa*. Acta Wasaensia 359. Kielitiede 50. Vaasa: Vaasan yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-701-9>.
- LAAKSO, MINNA – SORJONEN, MARJA-LEENA 2010: Cut-off or particle. Devices for initiating self-repair in conversation. – *Journal of Pragmatics* 42 (4) s. 1151–1172. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2009.09.004>.
- LAAKSO, MINNA – TYKKYLÄINEN, TUULA 2009: Gendered practices of negotiation? Comparing girls and boys' practices of making proposals in same-sex peer play. – Markku Haakana, Minna Laakso & Jan Lindström (toim.), *Talk in interaction. Comparative dimensions* s. 279–298. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/sflin.14>.
- LEIDING, SAIJA 2012: *Korjauksesta ironiaan. Eiku-partikkelin funktiot arkikeskustelussa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- LUUKKA, MINNA-RIITTA 1992: Näkökulmia puheen ja kirjoituksen vertailuun. – *Finlance* 1992 (XI) s. 130–147. Jyväskylän yliopisto.
- LYYTIKÄINEN, PIRJO 2005: Esipuhe. – Pirjo Lyytikäinen, Jyrki Nummi & Päivi Koivisto (toim.), *Lajit yli rajojen. Suomalaisen kirjallisuuden lajeja* s. 7–23. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- MARWICK, ALICE E. – BOYD, DANAH 2010: I tweet honestly, I tweet passionately. Twitter users, context collapse, and the imagined audience. – *New media & Society* 13 (1) s. 114–133. <https://doi.org/10.1177/1461444810365313>.
- MATLEY, DAVID 2018: “Let’s see how many of you mother fuckers unfollow me for this”. The pragmatic function of the hashtag #sorrynotsorry in non-apologetic Instagram posts. – *Journal of Pragmatics* 133 s. 66–78. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2018.06.003>.
- MULKAY, MICHAEL 1988: *On humor. Its nature and place in modern society*. Oxford: Basil Blackwell.
- NURMIKARI, HELENA 2013: *Avoimet korjausaloitteet IRC-keskustelussa*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201402071405>.
- PAPACHARISSI, ZIZI 2012: Without you, I’m nothing. Performances of the self on Twitter. – *International Journal of Communication* 6 s. 1989–2006.
- POMERANTZ, ANITA 1986: Extreme case formulations. A way of legitimizing claims. – *Human Studies* 9 s. 219–229. <https://doi.org/10.1007/BF00148128>.
- RAHTU, TOINI 2006: *Sekä että. Ironia koherenssina ja inkoherenssina*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1096. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- ROSENBERG, JUTTA 2019: Hashtagit merkityksien rakentajina suomenkielisissä Instagram-päivityksissä. AFinLan vuosikirja 2019-12-09 s. 120–134. <https://doi.org/10.30661/afinlavk.78171>.
- SACKS, HARVEY 1974: An analysis of the course of a joke’s telling in conversation. – Richard Bauman & Joel Sherzer (toim.), *Explorations in the ethnography of speaking* s. 337–353. London: Cambridge University Press.

- SALOMAA, ELINA 2019: *Television ja Twitterin risteyksessä. Sosiaalinen televisio vuorovaikutuksen ja mediatapahtumaan osallistumisen välineenä*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7869-3>.
- SCHEGLOFF, EMANUEL A. 2013: Ten operations in self-initiated, same-turn repair. – Makoto Hayashi, Geoffrey Raymond & Jack Sidnell (toim.), *Conversational repair and human understandings* s. 41–70. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511757464>.
- SCHEGLOFF, EMANUEL A. – JEFFERSON, GAIL – SACKS, HARVEY 1977: The preference for self-correction in the organization of repair in conversation. – *Language* 53 (4) s. 361–382. <https://doi.org/10.2307/413107>.
- SCOTT, KATE 2021: The pragmatics of rebroadcasting content on Twitter. How is retweeting relevant? – *Journal of Pragmatics* 184 s. 52–60. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2021.07.022>.
- SORJONEN, MARJA-LEENA 1997: Korjausjäsenyys. – Liisa Tainio (toim.), *Keskustelunanalyysin perusteet* s. 111–137. Tampere: Vastapaino.
- SORJONEN, MARJA-LEENA – LAAKSO, MINNA 2005: Katko vai eiku? Itsekorjauksen aloitustavat ja vuorovaikutustehtävät. – *Virittäjä* 109 (2) s. 244–271.
- SPERBER, DAN – WILSON, DEIRDRE 1986: *Relevance. Communication and cognition*. London: Basil Blackwell.
- TANSKANEN, SANNA-KAISA 2014: ”Eipäs nyt puhuta omia”. Metapragmaattiset kommentit opiskelijoiden keskustelupalstoilla. – Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson & Sanna-Kaisa Tanskanen (toim.), *Kieli verkossa. Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen* s. 51–74. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- TIITTULA, LIISA – NUOLIJÄRVI, PIRKKO 2013: *Puheen illuusio suomenkielisessä kaunokirjallisuudessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1401. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Twitter 2020 = Twitter terms of service. <https://twitter.com/en/tos> (15.8.2021).
- VIINIKKA, JENNI – VOUTILAINEN, EERO 2013: Ääniä ilmassa, merkkejä paperilla. Puhutun ja kirjoitetun kielen suhteesta. – *Kielikello* 3/2013. <https://www.kielikello.fi/-/aania-ilmassa-merkkeja-paperilla-puhutun-ja-kirjoitetun-kielen-suhteesta>.
- WIKSTRÖM, PETER 2014: #srynotfunny. Communicative functions of hashtags on Twitter. – *SKY Journal of Linguistics* 27 s. 127–152.
- 2019: Acting out on Twitter. Affordances for animating reported speech in written computer-mediated communication. – *Text & Talk* 39 (1) s. 121–145. <https://doi.org/10.1515/text-2018-2021>.
- VIROLAINEN, MIA 2016: *Hashtagin kaappaaminen Twitterissä. Huumoria, kritiikkiä ja huute-lua*. Yhteisöviestinnän pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA-RIITTA – ALHO, IRJA 2004: *Iso suomen kelioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoversio. <https://scripta.kotus.fi/visk> (15.8.2021).
- VITIKKA, ELINA 2018: Hyperlinkkien funktiot ja kirjoittaja- ja lukijapositiot. – *Virittäjä* 122 (2) s. 161–186. <https://doi.org/10.23982/vir.63134>.
- ZAPPAVIGNA, MICHELE 2011: Ambient affiliation. A linguist perspective on Twitter. – *New media & Society* 13 (5) s. 788–806. <https://doi.org/10.1177/1461444810385097>.
- 2015: Searchable talk. The linguistic functions of hashtags. – *Social Semiotics* 25 (3) s. 274–291. <https://doi.org/10.1080/10350330.2014.996948>.
- ZIMMER, MICHAEL – PROFERES, NICHOLAS JOHN 2014: A topology of Twitter research. Disciplines, methods, and ethics. – *Aslib Journal of Information Management* 66 (3) s. 250–261. <https://doi.org/10.1108/AJIM-09-2013-0083>.

#eiku – from self-repair to polyphony

This article analyses the Finnish particle *eiku* (the negation *ei* + the conjunction *ku(n)*), which is a common expression for the initiation of self-repair or other-repair. The data used in the study comprises written conversations collected from Twitter using the search terms *eiku* and *#eiku*. The data consists of 760 public tweets. The analysis shows that, on Twitter, the *eiku* particle can partially be used in the same manner as in spoken interaction, for example in the initiation of an other-repair. Such a turn may be used for both a sincere and a humorous repair. Within a single tweet, the *eiku* particle may appear as a vehicle for expressing self-repair in a humorous sequence, imitating the self-repair of spoken language.

One important finding concerns the turn-final use of the particle *eiku*. When *eiku* is used at the end of a turn, the repair is simply implied and left for the reader to infer. In a turn-final position, the usual variant is the hashtag *#eiku*; turn-final *#eiku* constitutes the most common use of the particle in the data. The two variants (*eiku*, *#eiku*) display some conspicuous typographic differences. The turn-final *eiku* usually begins with a capital letter and it may be followed by an ellipsis, thereby implying emotion, or by a lexical addition. The hashtag *#eiku* regularly appears at the very end of a tweet and begins with a lower-case letter. Moreover, no emojis or hashtags are used with *eiku*, which appears to be the more literary of the two variants. Contrastingly, the hashtag *#eiku* is often accompanied by such features, as is typical on social media.

On Twitter, the turn-final *#eiku* appears to be conventionalised as a metapragmatic comment. The hashtag *#eiku* serves to contextualise a non-serious stance, polyphony and irony. A tweet including a turn-final *#eiku* may deal with moral boundaries. It may be used to express humour, togetherness or criticism of a news topic trending on social media.

#eiku – itsekorjauksesta moniäänisyyteen

Artikkeli käsittelee suomen kielen *eiku*-partikkelia, joka on puhutussa keskustelussa yleinen omaan tai toisen vuoroon kohdistuvan korjauksen tai muunlaisen keskustelua muokkaavan vuoron aloituskeino. Tutkimuksessa tarkastellaan *eiku*-partikkelia kirjoitetussa keskustelussa keskustelunanalyysin keinoin. Aineisto on Twitteristä, josta on kerätty yhteensä 760 twiittiä hakusanoilla *eiku* ja *#eiku*.

Analyysistä käy ilmi, että *eiku*-partikkelia käytetään Twitterissä osin samanlaisissa tehtävissä kuin puhutussa keskustelussa, kuten toisen keskustelijan vuoroon kohdistuvien korjausvuorojen alussa. Tällaista vuoroa voidaan käyttää sekä vilpittömään että humoristiseen korjaukseen. Viestin sisällä *eiku*-partikkelilla voidaan rakentaa puhutun keskustelun itsekorjausta imitoiva, humoristinen itsekorjaus.

Esiin nousee myös aiemmassa tutkimuksessa tuntematon tapa käyttää *eiku*-partikkelia puheenvuoron lopussa, jolloin partikkelia seuraava korjaus jää implisiittiseksi ja lukijan pääteltäväksi. Erityisesti tällöin *eiku*-partikkelista on tavanomaista muotoilla hashtag *#eiku*. Loppuasemainen *#eiku* on tutkimusaineistossa yleisin *eiku*-partikkelin käyttötapa. Typografisesti variantit eroavat toisistaan erityisesti siten, että loppuasemainen *eiku*-partikkeli kirjoitetaan tavallisesti isolla alkukirjaimella ja sitä voi seurata affektia ilmaisevia pisteitä tai sanallinen lisäys, kun taas *#eiku*-hashtag kirjoitetaan lähes poikkeuksetta pienellä alkukirjaimella ja on viestin viimeinen elementti. Kirjakielisemmän *eiku*-partikkelin yhteydessä ei käytetä emojeita tai hashtagia; sosiaalisen median erikoiskieltä ilmentävän *#eiku*-hashtagin yhteyteen niitä voidaan lisätä.

Loppuasemainen *#eiku* toimii Twitter-keskustelussa konventionaalituneena meta-pragmaattisena kommenttina, jolla kontekstualisoidaan ei-vakavuutta, moniäänisyyttä ja ironiaa. *#eiku*-hashtagiin päättyvällä viestillä voidaan käsitellä moraalisia rajoja sekä ilmaista keskustelussa huumoria ja yhteisöllisyyttä tai kritiikkiä sosiaalisessa mediassa esillä olevaa uutisaihetta kohtaan.

Kirjoittajan yhteystiedot:
etunimi.sukunimi@helsinki.fi

Kirjoittaja on väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa.